

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Eriaruanne nr 10

2010

ISSN 1831-0818

ELi ÄÄREPOOLSEIMATELE
PIIRKONDADELE JA VÄIKSEMATELE
EGEUSE MERE SAARTELE SUUNATUD
PÕLLUMAJANDUSVALDKONNA
ERIMEETMED

ET

Eriaruanne nr 10 // 2010

ELI ÄÄREPOOLSEIMATELE PIIRKONDADELE JA VÄIKSEMATELE EGEUSE MERE SAARTELE SUUNATUD PÕLLUMAJANDUSVALDKONNA ERIMEETMED

(vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 287 lõike 4 teisele lõigule)

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel [+352 4398-1](tel:+35243981)
Faks [+352 4398-46410](tel:+352439846410)
E-post: euraud@eca.europa.eu
Internet: <http://www.eca.europa.eu>

Eriaruanne nr 10 // 2010

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Europa serverist (<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on väljaande lõpus.
Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2010

ISBN 978-92-9207-948-2
doi:10.2865/68504

© Euroopa Liit, 2010
Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Luxembourg

SISUKORD

Punktid

SÕNASTIK

I–VIII KOKKUVÕTE

1–15 SISSEJUHATUS

1–4 ERIMEETMETE AJALUGU

5 ERIMEETMETE REFORM

6 ERIMEETMETE ISELOOM JA EESMÄRGID

7–8 ERIMEETMETE EELARVE

9–15 ERIMEETMETE JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEM

16–21 AUDITI ULATUS JA LÄHENEMISVIIS

22–79 LEIUD

23–41 KAS LIIKMESRIIKIDE POOLT KOOSTATUD JA KOMISJONI HEAKSKIIDU SAANUD PROGRAMMID ON KAVANDATUD NII, ET NENDE ABIL ON VÕIMALIK TAGADA ERIVAJADUSTE RAHULDAMINE MÕJUSAL VIISIL?

26–36 EBAJÄRJEPIDEV ESIALGNE PROGRAMMITÖÖ

37–41 PROGRAMMI MUUDATUSTEST LOODETUD PAINDLIKKUS EI OLE VEEL TÕENDATUD

42–74 KAS LIIKMESRIIKIDE POOLT PÄRAST 2006. AASTA REFORMI KAVANDATUD MEETMEID ON RAKENDATUD MÕJUSALT?

44–67 OSA MEETMETE ÜLESEHITUS VÄHENDAB RAKENDAMISE MÕJUSUST

68–74 PRAEGUSED KONTROLLISÜSTEEMID EI SOBI MEETMETE ERINEVA ISELOOMUGA

75–79 KAS LIIKMESRIIKIDE POOLT KOOSTATUD JA KOMISJONI HEAKSKIIDU SAANUD PROGRAMMIDE JÄRELEVALVET TEHAKSE MÕJUSAL VIISIL?

76–79 KOMISJON OLEKS VÕINUD ERIMEETMETE TULEMUSLIKKUST REGULAARSEMALT JÄLGIDA

80-84 JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

80-81 KAS LIIKMESRIIKIDE POOLT KOOSTATUD JA KOMISJONI HEAKSKIIDU SAANUD PROGRAMMID ON KAVANDATUD NII, ET NENDE ABIL ON VÕIMALIK TAGADA ERIVAJADUSTE RAHULDAMINE MÕJUSAL VIISIL?

82-83 KAS LIIKMESRIIKIDE POOLT PÄRAST 2006. AASTA REFORMI KAVANDATUD MEETMEID ON RAKENDATUD MÕJUSALT?

84 KAS LIIKMESRIIKIDE POOLT KOOSTATUD JA KOMISJONI HEAKSKIIDU SAANUD PROGRAMMIDE JÄRELEVALVET TEHAKSE MÕJUSAL VIISIL?

I LISA - ERIMEETMETE EELARVE TÄITMINE
II LISA - AUDITEERITUD MEETMETE NIMEKIRI

KOMISJONI VASTUSED

SÕNASTIK

EAFRD: Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (*European Agricultural Fund for Rural Development*)

EAGF: Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (*European Agricultural Guarantee Fund*)

GIS: Geoinfosüsteem (*Geographical Information System*)

IACS: Ühtne haldus- ja kontrollisüsteem (*Integrated Administration and Control System*)

POSEI: Kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programm

Poseican: Kanaari saarte kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programm

Poseidom: Prantsuse ülemeredepartemangude kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programm

Poseima: Madeira ja Assooride kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programm

KOKKUVÕTE

I.

Nõukogu võttis aastatel 1989–1993 vastu põllumajanduse erimeetmed, mis olid suunatud Euroopa Liidu äärepoolseimatele piirkondadele (Prantsuse ülemeredepartemangud, Kanaari saared, Assoorid ja Madeira) ning väiksematele Egeuse mere saartele Kreekas, tegelemaks nende piirkondade eriolukorraga.

II.

Äärepoolseimate piirkondade ja Egeuse mere saartele suunatud programmides kasutatakse nende piirkondade erivajaduste täitmiseks kahte erinevat vahendit. **Tarnimise erikord** on süsteem, millega hüvitatakse nende piirkondade saarelisest asendist ja kõrvalisest asukohast tingitud lisakulutused. **Meetmed kohaliku põllumajandustootmise toetamiseks** on suunatud kohaliku põllumajandustootmise ja põllumajandustoodete tarnimise arendamisele.

III.

Erimeetmeid reformiti 2006. aastal. Komisjon jõudis järeldusele, et süsteemi juhtimine oli liiga range ja piiras ELi meetme suutlikkust lahendada õigeaegselt äärepoolseimatele piirkondadele omaseid probleeme kõige sobivamal viisil. Selle tulemusel seatakse uue lähenemisega prioriteetideks suurem piirkondlik osavõtt, detsentraliseerimine ja paindlik otsuste tegemine, mis põhineks liikmesriikide poolt komisjonile heakskiidu saamiseks esitatud programmidel.

KOKKUVÕTE

IV.

Võttes arvesse reformi eesmärgid, püstitas kontrollikoda järgmised auditiküsimused:

- a) Kas liikmesriikide poolt koostatud ja komisjoni heakskiidu saanud programmid on kavandatud nii, et nende abil on võimalik tagada erivajaduste rahuldamine mõjusalt viisil?
- b) Kas liikmesriikide poolt pärast 2006. aasta reformi kavandatud meetmeid on rakendatud mõjusalt?
- c) Kas liikmesriikide poolt koostatud ja komisjoni heakskiidu saanud programmide järelevalvet tehakse mõjusalt viisil?

V.

Kontrollikoda täheldas, et üldjuhul olid erimeetmed nende piirkondade põllumajanduses mõjusad ning ülimalt olulised. Kontrollikoda leidis aga meetmete elluviimises mitmeid probleeme, mille lahendamine võimaldaks erimeetmeid veelgi enam parandada.

VI.

Programmide kavandamise ja heakskiitmise etapis, mis kestis vaid kuus kuud, eelistas komisjon programmide kavandamise aktiivselt osalemise asemel, mis oleks olnud vajalik nende mõjususe tagamiseks, pigem programmide nõuetele vastavuse ja järjepidevuse kontrollimist. See leid kehtib ka järgmiste aastate programmide muutmise menetluse kohta.

VII.

Programmide rakendamisega seoses tuvastas kontrollikoda meetmeid või tegevusi, mis ülesehituse tõttu on parimal juhul tõenäoliselt vaid osaliselt mõjusad. Lisaks ei sobi liikmesriikide olemasolevad kontrollisüsteemid mitte alati erimeetmete erineva iseloomuga.

VIII.

Komisjon ei tee piisavalt korrapäraselt järelevalvet erimeetmete mõjususe üle, piirdudes põhiliselt meetmete hindamisega viieaastase perioodi jooksul. Liikmesriikide poolt esitatavad iga-aastased rakendusaruanded ei ole piisavalt ühtlustatud, et komisjon võiks neid kasutada juhtimisalase teabesüsteemina.

SISSEJUHATUS

ERIMEETMETE AJALUGU

1. Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 349 sätestatakse, et „võttes arvesse Guadeloupe'i, Prantsuse Guajaana, Martinique'i, Réunioni, Saint-Barthélemy, Saint-Martini, Assooride, Madeira ja Kanaari saarte struktuurilist ühiskondlikku ja majanduslikku olukorda, mida tingivad nende kaugus, isoleeritus, väike pindala, rasked looduslikud olud, majanduslik sõltuvus mõnest tootest, mille püsivus ja koosmõju piiravad nende arengut, võtab nõukogu pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga komisjoni ettepaneku põhjal erimeetmed, mis on suunatud eriti aluslepingute kohaldamise tingimuste sätestamisele nendes piirkondades, kaasa arvatud ühine poliitika“.

2. Selle sätte alusel töötas komisjon välja äärepoolseimate piirkondade strateegia¹, mis koosneb kolmest eesmärgist:
  - a) juurdepääsu parandamine;
  - b) konkurentsivõime suurendamine;
  - c) piirkondliku integratsiooni tugevdamine.

Nimetatud eesmärkide saavutamise peamised vahendid on struktuurifondid ning mõlemad põllumajandusfondid (Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond [EAGF] ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond [EAFRD]), sh äärepoolseimate piirkondade põllumajanduse eriprogramm nimetusega „kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programm“ (POSEI).

¹ Komisjoni teatis KOM(2008) 642 (lõplik).

3. Nõukogu võttis 1989. aastal vastu Prantsuse ülemeredepartemangude kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programmi (Poseidom)². 1991. aasta juunis võeti vastu kaks samalaadset programmi: Poseima (Assoorid ja Madeira)³ ja Poseican (Kanaari saared)⁴.
4. Sarnased programmid koostati 1993. aastal Kreeka jaoks⁵. Kuna väiksemaid Egeuse mere saari ei tunnustata asutamislepingus äärepoolseimate piirkondadena, käsitletakse neile suunatud kava juriidilises mõttes POSEIst eraldi, kuid samade eelarverubriikide all. Sekkumisloogikal on sama struktuur nii POSEI kui väiksemate Egeuse mere saarte kavade puhul ning neid haldab üks komisjoni üksus. Selle tulemusel käsitletakse käesolevas aruandes mõlemat kava koos ning kasutatakse nende kohta väljendit „erimeetmed“.

² Nõukogu 22. detsembri 1989. aasta otsus 89/687/EMÜ, millega kehtestatakse Prantsuse ülemeredepartemangude kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programm (Poseidom) (EÜT L 399, 30.12.1989, lk 39).

³ Nõukogu 26. juuni 1991. aasta otsus 91/315/EMÜ, millega kehtestatakse Madeira ja Assooride kõrvalisele asukohale ning saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programm (Poseima) (EÜT L 171, 29.6.1991, lk 10).

⁴ Nõukogu 26. juuni 1991. aasta otsus 91/314/EMÜ, millega kehtestatakse Kanaari saarte kõrvalisele asukohale ning saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programm (Poseican) (EÜT L 171, 29.6.1991, lk 5).

⁵ Nõukogu 19. juuli 1993. aasta määrus (EMÜ) nr 2019/93 väiksemate Egeuse mere saarte heaks teatavate põllumajandussaaduste suhtes kohaldatavate erimeetmete kohta (EÜT L 184, 27.7.1993, lk 1).

ERIMEETMETE REFORM

5. 2006. aastal reformiti POSEI korraldust ja väiksemate Egeuse mere saarte erimeetmeid⁶. Komisjon leidis, et süsteemi juhtimine oli liiga range ja piiras ELi meetme suutlikkust lahendada õigeaegselt äärepoolseimatele piirkondadele omaseid probleeme kõige sobivamal viisil. Seetõttu toimus reformi käigus üleminek komisjonipoolselt meetmete mikrotasandi juhtimiselt suuremale piirkondlikule osavõtule, detsentraliseerimisele ja paindlikkusele otsuste tegemisel, mis põhines liikmesriikide poolt komisjonile heakskiidu saamiseks esitatud programmidel (vt **1. selgitus**, milles täpsustatakse reformi sisu ja eesmärgi).

⁶ Nõukogu 30. jaanuari 2006. aasta määrus (EÜ) nr 247/2006, millega sätestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepoolseimate piirkondade jaoks (ELT L 42, 14.2.2006, lk 1) ning nõukogu 18. septembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1405/2006, millega sätestatakse erimeetmed Egeuse mere väikesaarte põllumajanduse toetamiseks ja muudetakse määrust (EÜ) nr 1782/2003 (ELT L 265, 26.9.2006, lk 1).

1. SELGITUS

VÄLJAVÕTE NÕUKOGU MÄÄRUSE, MILLEGA SÄTESTATAKSE ERIMEETMED LIIDU ÄÄREPOOLSEIMATE PIIRKONDADE JAOKS PÕLLUMAJANDUSVALDKONNAS, ETTEPANEKU SELETUSKIRJAST

„Samas jätab meetmete haldamine mõneti soovida: POSEI⁷ kavade kahe tegevusvaldkonna, s.o tarnimise erikorra ja Egeuse mere väikesaarte kohalikule tootmisele antavate toetuste haldamine ei ole kuigi paindlik. Tarnebilansi kohandamiseks isegi väikeste kõikumistega on vaja, et komisjon võtaks vastu õigusakti.

Lisaks on kohaliku tootmise toetamine killustatud 56 (pisi)meetme vahel, mis on ette nähtud nõukogu määrustega. Meetmete kohandamine ei ole võimalik ilma institutsioonidevahelise seadusandliku menetluseta, see aga aeglustab ühenduse tegevust ja takistab Egeuse mere väikesaarte eriolukordadele kiiret reageerimist sageli isegi siis, kui tegemist on ainult tagasihoidlike summadega.

Seepärast tehakse ettepanek muuta nende väikesaarte abistamisel kasutatavat lähenemisviisi, soodustades saareelanike osalemist otsustamisprotsessis ning kiirendades reageerimist nende erivajadustele.“

⁷ Vt punkt 6.

ERIMEETMETE ISELOOM JA EESMÄRGID

6. Äärepoolseimate piirkondade ja Egeuse mere saarte programmide puhul kasutatakse kahte erinevat vahendit piirkondade erivajaduste täitmiseks:
- tarnimise erikord, mis on süsteem, millega hüvitatakse nende piirkondade saarelisest asendist ja kõrvalisest asukohast tingitud lisakulutused. See saavutatakse mitteliikmesriikidest imporditud toodete tollimaksudest vabastamise kaudu või ELi list pärineva kauba tarnimise toetamisega, võimaldades lõpptarbijatele võrdsed tingimused;
  - meetmed kohaliku põllumajandustootmise toetamiseks, mis on suunatud kohaliku põllumajandustootmise ja põllumajandustoodete tarnimise arendamisele. Nimetatud meetmed sisaldavad suurt hulka tootmise, turustamise või töötlemisega seotud tooteid ja meetmeid. Nende puhul kasutatakse mitmeid erinevaid vahendeid, nagu pindala-toetused, loomapidamistoetused, tootjaorganisatsioonidele makstavad toetused, koguste toetused, turu-uuringute rahastamine jne. Kuigi kõik nimetatud meetmed aitavad kaasa üldise eesmärgi – kohaliku põllumajandustootmise suurendamine ja tootjate konkurentsivõime tõstmine – saavutamisele, tuleb märkida, et iga meetme eraldi eesmärgid programmides määratletud kujul võivad üksteisest olulisel määral erineda. Näiteid erinevates programmides sisalduvatest meetmetest ja tegevustest on esitatud **2. selgituses**.

NÄITEID ERINEVATES PROGRAMMIDES SISALDUVATEST MEETMETEST JA TEGEVUSTEST

Järgmised meetmed ja tegevused, mis valiti kontrollikoja auditi jaoks, annavad ülevaate programmide erinevast iseloomust:

Prantsusmaa (ülemeredepartemangud)

- o banaanitootjate toetused;
- o suhkruroo, suhkru ja rummi sektor (sisaldas nt järgmisi meetmeid: kindlasummalised toetused Prantsusmaa ülemeredepartemangude suhkrutööstuse kohandamiseks ühise turukorraldusega ning suhkruroo transportimise toetused);
- o loomakasvatuse sektori struktureerimine (sisaldas nt järgmisi meetmeid: loomalihasektoris eriliste töötlemismeetodite toetused või sealihasektori kohaliku turukorralduse eritoetused).

Hispaania (Kanaari saared)

- o looma-, lamba- ja kitselihasektorite toetus tootjatele makstavate otsetoetuste vormis;
- o banaanitootjate toetused.

Portugal (Assoorid)

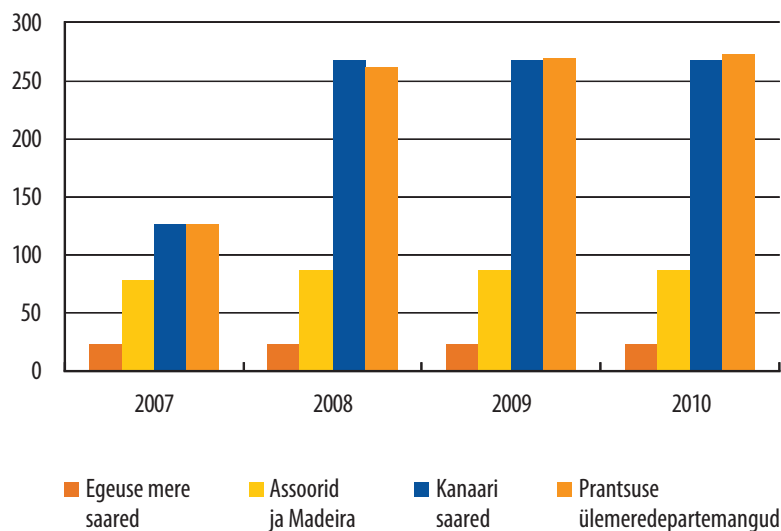
- o loomakasvatuse toetused (sisaldas nt järgmisi meetmeid: loomalihatootmise otsetoetused või innovatsioonitoetused ja loomsete toodete kvaliteedi parandamise toetused);
- o taimekasvatuse toetused (sisaldas nt järgmisi meetmeid: traditsiooniliste põllukultuuride tootmise toetused või puu- ja köögiviljade, lõikelilled ja ilutaimede tootmise toetused).

Kreeka (Chiose saar)

- o oliivisalutoetus;
- o mastiksipistaatsiatootjate toetused;
- o meetootjate toetused.

ERIMEETMETE EELARVE

7. Erimeetmetele eraldati 332 miljonit eurot eelarveaastal 2007 ja 618 miljonit eurot eelarveaastal 2008 (välja arvatud eelmistel aastatel meetmetele antud eraldised), mis on auditiga hõlmatud aastad. Eelarve suurenemine 2008. aastal tulenes vahendite ülekandmisest pärast 1. jaanuaril 2007 käivitatud banaanitootjate ühise turukorralduse reformi, mis langes eelarveaastale 2008. Reformi tingisid ELi uus banaaniimpordikorraldus ja rahvusvahelised kaubanduslääbirääkimised. Reformi eesmärk oli, et süsteem kajastaks teistes põllumajandussektorites tehtud reformide peamisi põhimõtteid, tagades samas ELi banaanitootjatele inimväärse elatustaseme ja võttes arvesse tootmisega tegelevate piirkondade eriomadusi. POSEI kava eelarvet suurendati 278,8 miljoni euro võrra, et programmidega oleks võimalik hõlmata kõik ELi banaanitootjate toetused alates 1. jaanuarist 2007. Eelarve täitmise üksikasjad on esitatud *l lisas*.
8. Erimeetmete eelarvele on seatud ülemmäärad, mis on kehtestatud järgmiselt (miljonites eurodes):

ERIMEETMETE JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEM

9. Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) eelarve raames rakendatakse erimeetmeid koostöös liikmesriikidega. 2006. aasta reformide tulemusel võetud suunaga suuremale piirkondlikule osavõtule, detsentraliseerimisele ja paindlikule otsuste tegemisele kasutatakse programmitöö ja rakendamise puhul alt-üleslähendamist. See tähendab, et äärepoolseimate piirkondade vajadused ja nende vajaduste täitmiseks kasutatavad meetmed määratakse kindlaks tasandil, mis liikmesriikide arvates on kõige sobivam. Liikmesriigid vastutavad programmide väljatöötamise, rakendamise ja järelevalve eest.
10. Komisjon vastutab alusmääruste ettepanekute tegemise ja nõukogu määruste erinevate sätete rakenduseeskirjade koostamise eest. Komisjon annab heakskiidu liikmesriikide esitatud programmidele ja nendega seotud muudatustele ning teeb järelevalvet programmide rakendamise üle.
11. Äärepoolseimate piirkondade eriomaste vajaduste määratlemiseks pidid liikmesriigid koostama eelmiste meetmete majandusanalüüsi ja hindamise, seadma strateegilised ja tegevuseesmärgid ning kavandama meetmed nimetatud eesmärkide saavutamiseks. Programmid pidid sisaldama kõiki nimetatud elemente ja tulemusnäitajaid⁸.
12. Programmid esitati heakskiidu saamiseks komisjonile. Komisjon hindas, kas programmid olid teiste ELi poliitikate ja tegevustega kooskõlas ning vastasid ELi õigusaktidele.

⁸ Nõukogu 30. jaanuari 2006. aasta määruse (EÜ) nr 247/2006 artikkel 12.

- 13.** Liikmesriikide programmides määrati kindlaks juhtimise ja järelvalve eest vastutavad ametiasutused. Kindlaksmääratud makseasutused vastutavad programmide rakendamise ning järelvalve- ja kontrollimisega seotud ülesannete eest otse või delegeerides kõik ülesanded või osa neist teistele asutustele.
- 14.** Erimeetmete juhtimis- ja kontrollisüsteemiga seotud õigusaktidest tulenevad nõuded põhinevad peamiselt EAGFi otsetoetuste ühtsel haldus- ja kontrollisüsteemil (IACS). Kõikide abitaotluste puhul tuleb seetõttu teha halduskontrollid ning 5% suurust valimit kontrollitakse kohapeal. Osa meetmete puhul, kui toetused on toodete töötlemise või turustamise eesmärgil seotud nende tarnimisega, tehakse ka muid kontrolle (nt seoses kaalumise, transpordi ja tarnimisega). Tarnimise erikorra puhul peavad liikmesriigid kontrollima, kas tollimaksude kasutuselevõtu või nendest vabastamise toetusega kaasnev majanduslik kasu jõuab ka tegelikkuses lõplike abisaajateni.
- 15.** Hiljemalt 31. detsembriks 2009 ning pärast seda iga viie aasta tagant peab komisjon esitama üldise aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule, milles näidatakse erimeetmete raames aset leidnud tegevuse mõju ning esitatakse vajadusel asjakohased ettepanekud. Nimetatud aruande esitamine lükati edasi ning selle vastuvõtmise tähtajaks määrati september 2010. Aruande koostamisel võttis komisjon arvesse ka erimeetmete hindamist, mis tuli koostada vastavalt põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi 2008. aasta hindamisprogrammile⁹. Konsultandid esitasid oma aruande novembris 2009.

⁹ „Évaluation des mesures mises en œuvre en faveur des régions ultrapériphériques (POSEI) et des petites îles de la mer Égée dans le cadre de la politique agricole commune“ (ühise põllumajanduspoliitika raames äärepoolseimate piirkondade (POSEI) ja väiksemate Egeuse mere saarte toetamiseks rakendatud meetmete hindamine), konsultatsioonifirma Oréade-Brèche, november 2009, kokkuvõte (vt http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/posei/index_fr.htm).

AUDITI ULATUS JA LÄHENEMISVIIS

- 16.** Auditi eesmärk oli hinnata erimeetmete mõjusust ja nende teatavaid majandusaspekte pärast 2006. aastal toimunud reformi. Hinnati meetmete kavandamist ja juhtimismenetlusi nende mõjususe seisukohalt. Kuna reform toimus alles hiljuti, oli pikaajalise hindamise asemel võimalik hinnata vaid mõjususe suundumusi.
- 17.** Aruandes esitati järgnevad küsimused:
- a) Kas liikmesriikide poolt koostatud ja komisjoni heakskiidu saanud programmid on kavandatud nii, et nende abil on võimalik tagada erivajaduste rahuldamine mõjusalt viisil?
  - b) Kas liikmesriikide poolt pärast 2006. aasta reformi kavandatud meetmeid on rakendatud mõjusalt?
  - c) Kas liikmesriikide poolt koostatud ja komisjoni heakskiidu saanud programmide järelevalvet tehakse mõjusalt viisil?
- 18.** Audit hõlmab erimeetmete reformi järgselt suletud eelarveaastaid (2007, 2008 ja 2009).
- 19.** Audit korraldati neljas asjassepuutuvas liikmesriigis (Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa ja Portugal). Kohapeal auditeeritud piirkondadeks olid Chiose saar (Kreeka), Kanaari saared (Hispaania), Réunion (Prantsusmaa) ja Assoorid (Portugal). Teiste piirkondade meetmete puhul piirduti iga liikmesriigi halduse kesktasandi auditeerimisega.

- 20.** Audit hõlmas valimit kohaliku põllumajandustootmise toetamise meetmetest, sõltuvalt nende rahalisest suurusest ja vastavate piirkondade põllumajandusele avalduvast mõjust (vt *II lisa*). Kohaliku põllumajandustootmise toetamise meetmeid eelistati tarnimise erikorrale, sest:
- a) kohaliku põllumajandustootmise toetamise meetmed moodustasid 67% kõikidest 2007. aasta erimeetmetele tehtud eraldistest – sama näitaja suureneb ligikaudu 82%-ni 2009. aastal;
  - b) tarnimise erikord on kavandatud kõrvalisest asukohast ja saarelisest asendist tingitud puuduste otseseks kompenseerimiseks. Kohaliku põllumajandustootmise toetamise meetmed peavad aga mõjususe saavutamiseks põhinema erivajaduste põhjalikul analüüsil. Lisaks võib nende keerukus, mitmepalgelisus ja konkreetsete ühiste kontrollieeskirjade puudumine suurendada meetmetega kaasnevaid riske;
  - c) nõukogu on seadnud kohaliku põllumajandustootmise toetamise meetmete rahastamise ülemmääraks 80%, mis näitab sellist liiki meetmete olulisust võrreldes tarnimise erikorraga;
  - d) tarnimise erikorrale kehtib eriline kontrollimehhanism, mis tagab nende mõjususe. Audit sisaldas selle mehhanismi piiratud uurimist.
- 21.** Audit hõlmas programmide juhtimist ja järelevalvet komisjonis ning asjassepuutuvates liikmesriikides. Audititöö käigus analüüsiti programmitöö etappi ning programmijuhtimise ja järelevalvesüsteemide dokumenteerimist. Audiitorid tegid kohapealsete kontrollide käigus abisaajate ja tootjaettevõtete esindajatega intervjuusid, et saada teavet nende osalusest programmides, nende kogemustest ja saadud tulemustest. Iga auditiküsimuse puhul kasutatud auditikriteeriume ja menetlusi selgitatakse üksikasjalikult allpool.

LEIUD

22. Äärepoolseimate piirkondade ja väiksemate Egeuse mere saarte ebasoodne olukord on püsiv ning sellest ei ole võimalik täielikult vabaneda; seda on erimeetmete abil võimalik vaid leevendada. Seda iseloomustab erimeetmete kaudu antava abi osakaal äärepoolseimates piirkondades asuvate mõningate põllumajandustootjate sissetulekust (vt **3. selgitus**). Käesoleva aruande eesmärk ei ole seega erimeetmete väärtuse kahtluse alla seadmine, vaid nende toimimise tõhusamaks muutmisele kaasa aitamine.

3. SELGITUS

ERIMEETMETE KAUDU ANTAVA ABI OSAKAAL ÄÄREPOOLSEIMATES PIIRKONDADES ASUVATE MÕNINGATE PÕLLUMAJANDUSTOOTJATE SISSETULEKUST

Réunioni saare keskmise suhkruroo tootja puhul moodustas POSEI toetus 2009. aastal 38% käibest (*Allikas: „Cahier technique de la canne n° 15”, august 2008*);

Réunioni saare tavalise loomakasvataja puhul moodustas POSEI toetus 2007. aastal 25% käibest (*Allikas: 2007 Implementation Report on POSEI IV for the „Structuring livestock farming” measure on Réunion*);

Chiose saare (Kreeka) meetootjate puhul moodustas erimeetmete kaudu saadav toetus 2007. aastal 55–70% mesindust saadavast sissetulekust (*Allikas: kontrollikoda*).

**KAS LIIKMESRIIKIDE POOLT KOOSTATUD
JA KOMISJONI HEAKSKIIDU SAANUD
PROGRAMMID ON KAVANDATUD NII, ET NENDE
ABIL ON VÕIMALIK TAGADA ERIVAJADUSTE
RAHULDAMINE MÕJUSAL VIISIL?**

- 23.** Selle küsimuse puhul kasutatud auditikriteeriumid olid seotud 2006. aasta reformi eesmärkidega, eriti eesmärgiga „soodustada osalemist otsuste tegemises ja kiirendada erivajaduste rahuldamist“. See paindlikkus tuleks tagada programmitööga liikmesriigi tasandil, mitte meetmete otsese juhtimisega komisjoni tasandil. Äärepoolseimate piirkondade erivajaduste määratlemiseks pidid liikmesriigid koostama eelnevate meetmete majandusanalüüsi ja hindamise, seadma strateegilised ja tegevuseesmärgid ning kavandama meetmed nende eesmärkide saavutamiseks. Kõik nimetatud elemendid tuli koos tulemusnäitajatega programmidesse kaasata (vt **4. selgitus**).
- 24.** Selle tulemusel kasutati antud auditiküsimusele vastamiseks järgmisi kriteeriume:
- a) osalemise soodustamise metoodika olemasolu;
  - b) määrustega ette nähtud programmitöö elementide olemasolu;
  - c) järjepidevus erinevate elementide vahel, eriti põllumajandusliku tootmise analüüsi, esitatud strateegia ja kavandatud meetmete vahel;
  - d) meetmete sujuvat kasutuselevõttu võimaldav paindlikkus.

NÕUKOGU 30. JAANUARI 2006. AASTA MÄÄRUSE, MILLEGA SÄTESTATAKSE ERIMEETMED LIIDU ÄÄREPOOLSEIMATE PIIRKONDADE JAOKS PÕLLUMAJANDUSVALDKONNAS, ARTIKKEL 12.

Ühenduse abiprogrammide sisu

Ühenduse abiprogramm peab sisaldama:

- a) põllumajandusliku tootmise praeguse olukorra kvantifitseerivat kirjeldust, võttes arvesse kättesaadavaid hindamiste tulemusi erinevuste, mahajäämuse ja arengupotentsiaali kohta, kasutatud rahastamisvahendeid ning vastavalt nõukogu määrustele (EÜ) nr 1452/2001, (EÜ) nr 1453/2001 ja (EÜ) nr 1454/2001 algatatud ettevõtmiste peamisi tulemusi;
- b) esitatud strateegia ja valitud prioriteetide kirjeldust, kvantitatiivseid eesmärke ja eelhindamist, mis näitab oodatavat majanduslikku, keskkonnaalast ja sotsiaalset mõju, sealhulgas mõju tööhõivele;
- c) kavandatavate meetmete kirjeldust, ning eelkõige programmi rakendamiseks ettenähtud abikavade kirjeldust, ning vajadusel teavet asjaomaste meetmete ettevalmistamise, rakendamise või kohandamisega seotud uuringute, tutvustusprojektide, koolituse või tehnilise abi vajaduse kohta;
- d) meetmete rakendamise ajakava ja üldist suunavat rahastamiskava tabelit, mis näitab ressursside kasutamist;
- e) programmide raames võetavate erinevate meetmete vastavuse ja järjepidevuse tõendit ning järelevalveks ja hindamiseks kasutatavaid kriteeriume ja kvantitatiivseid näitajaid;
- f) programmide, sealhulgas reklaami, järelevalve ja hindamise tõhusat ja nõuetekohast rakendamist tagavaid meetmeid, kvantitatiivsete näitajate määratlusi programmi hindamiseks ning kontrollimise ja sanktsioonide rakendamise sätteid;
- g) pädevate asutuste ja programmi rakendamise eest vastutavate organite nimetamist ning pädevate asutuste või organite ja sotsiaal-majanduslike partnerite nimetamist asjakohasel tasandil ning konsultatsioonide tulemusi.

- 25.** Kontrollikoda uuris liikmesriikide programmitöö menetlust ja komisjoni antava heakskiidu etappi. Kontrollikoda analüüsis äärepoolseimate piirkondade vajaduste määratlemise protsessi, programmi eesmärkide seadmist ning programmide raames välja töötatud meetmeid ja tegevusi. Sel eesmärgil analüüsitud dokumentide hulgas oli hindamisaruandeid, uuringuid, alt-üleslähemisega seotud erinevate osalejate vahelisi konsultatsioonidokumente (nt protokollid ja sarnased dokumendid) ning komisjoni heakskiidu andmist puudutavaid dokumente.

EBAJÄRJEPIDEV ESIALGNE PROGRAMMITÖÖ

OSALEMISE SOODUSTAMINE

- 26.** Osalemise soodustamise meetodite puhul täheldasid kontrollikoja audiitorid, et konsultatsioonid kohalike asjassepuutuvate pooltega viidi läbi kõikides liikmesriikides. Prantsusmaa ülemere departemangudes toimusid erimeetmetega seotud konsultatsioonid 2005. aastal. Kuigi neid konsultatsioone ei dokumenteeritud üksikasjalikult (nt ei koostatud kohapeal koos osalejatega koosolekute protokolle), loodi nende alusel neli piirkondlikku programmi, milles esitati kokkuvõtted vajadustest ja nendega seotud meetmetest. Need piirkondlikud programmid konsolideeriti üheks riiklikuks programmiks. Olles programmitöö juba arvesse võtnud, oli Prantsusmaa ametivõimudel seejärel võimalik olukorda nõuetekohaselt hinnata ja piirkondlikul tasandil tehtud konsultatsioonide põhjal määratleda tegelikud vajadused, nagu seda näeb ette erimeetmete reform.

- 27.** 2006. aasta aprillis kutsus Kreeka Põllumajandusministeerium Egeuse mere saarte piirkondlike ametivõime üles programmi kohta ettepanekuid tegema. Nimetatud ettepanekud tuli esitada 15 päeva jooksul. Ajavahemik teate väljastamise kuupäeva ja kohalike ametivõimude ettepanekute esitamise tähtaja vahel oli liiga lühike vajaduste põhjalikuks analüüsimiseks ja vajaduste täitmiseks kõige mõjusamate meetmete valimiseks. Selle tulemusel sisaldasid piirkondlike ametivõimude vastused põhiliselt teavet, mis ei vastanud nõutavale standardile. Seetõttu ei analüüsinud põllumajandusministeerium vastuseid põhjalikult ega võtnud neid programmi koostamisel arvesse. Põllumajandusministeeriumil omakorda puudub kesktasandil piisav ja usaldusväärne teave, mis võimaldaks tal poliitikat soovitud tulemuste suunas juhtida ja suurendada selle mõju kõige rohkem abi vajavate saarte jaoks.
- 28.** Kuigi kohalike osalejatega tehtud konsultatsioonid korraldati Hispaanias ja Portugalis ajal, mil programme ette valmistati, ei ole need piisavalt dokumenteeritud, võimaldamaks kontrollikoja audiitoritel esitada arvamus tegevusest saadava lisandväärtuse kohta.

PROGRAMMITÖÖ ELEMENTID

- 29.** Määrustega ette nähtud programmitöö elementide olemasolu suhtes märkisid kontrollikoja audiitorid, et kõik programmid sisaldasid kõiki nõutud elemente vähemalt vormiliselt. Sisulise poole puhul täheldati siiski puudusi Hispaania, Portugali ja Kreeka programmides seoses programmitöö protsessi erinevate komponentide loogika ja järjepidevusega.

- 30.** Hispaania programmis on erinevad õigusaktidega ette nähtud andmed küll vormiliselt olemas, kuid nad ei ole sisuga kooskõlas¹⁰. Olukorra tõelist, vajaduste hindamisel põhinevat analüüsi ei olnud koostatud, samuti puudus strateegia, mis tagaks selle, et erimeetmed täiendaksid muid ELi või riiklikke tegevusi ja oleksid nendega kooskõlas. Programmi eesmärgid on suhteliselt ebamäärased, nad on esitatud pigem üldiste prioriteetide kui selgete ja mõõdetavate eesmärkidenä ning neid ei ole seetõttu võimalik tegevuseesmärkideks pidada. Sellest tulenevalt jääb üldiste eesmärkide ja tegelikkuses välja töötatud meetmete vaheline seos ebaselgeks.
- 31.** Kanaari saarte uus erimeetmete programm on eelneva programmi otsene jätk, kuna eelnevad meetmed moodustavad 89% esialgsest üldeelarvest. Nimetatud jätkuvus oleks olnud reformidega kooskõlas, kui ta oleks põhinenud eelmise programmi mõju analüüsil või põhjalikul hindamisel. Hispaania programmi puhul on see jätkuvus põhjustatud aga suure osas osalejate probleemidest, mis tekkisid seoses reformiga ette nähtud uue programmi töö lähenemisviisi rakendamisega määrustes sätestatud tähtaegade jooksul.
- 32.** Portugalis algas üldise POSEI programmi Assooride komponendiga seotud programmi töö 2005. aasta märtsis. Kuigi Portugali ametivõimud võimaldasid programmi tegemiseks piisavalt aega, ei ole ka antud juhul analüütiline element kooskõlas esitatud meetmetega. Nimelt puuduvad tõendid sellest, et aastal 2000 avaldatud perioodi 1992–1999 Portugali POSEI programmi hindamise järeldusi oleks arvesse võetud. Nimetatud hindamises soovitati muu hulgas järgmist:
- a) puuvilja- ja aiataimede (nii töödeldud kui töötlemata tooted) sektori majandusuuringu rahastamine. Nimetatud uuringu võiks Assooride puhul koostada ja läbi viia Madeirast eraldi;

¹⁰ Nt Hispaania programmi muudetud 29. septembri 2006. aasta versiooni lk 95: „Programmi meetmete vastavus ja järjepidevus: kuna antud programmi meetmed on üldiselt jätkuvalt vastavalt määrusele (EÜ) nr 1454/2001 rakendatud meetmetele, on selge, et nad vastavad ELi õigusaktidele ning on kooskõlas teiste ELi poliitikate ja nende põhjal vastu võetud meetmetega.”

- b) loomakasvatusektori toetuste läbivaatamine tervikuna, kas tarnimise erikorra või tootmisabi kaudu, et vähendada traditsioonilise piimatootmismudeli potentsiaalselt negatiivset mõju;
- c) suurema tasakaalu saavutamine erinevatele loomakasvatuse- ja põllukultuuride valdkondadele antavate toetuste suuruse vahel, et tagada põllukultuuride tootmise jätkamine Assooridel;
- d) Assooride suhkrutööstuse põhjaliku uuringu tegemine, et hinnata selle elujõulisust, võttes arvesse tarnimise erikorra raames imporditava suhkru maksimummäärasid, rafineeritud suhkru reeksportimise võimalust ja/või töötlemistootuste mahtu;
- e) võimalusel osa taimekasvatuse toetuste asendamine ühtse toetusega, mis põhineb haritava maa hektarite arvul.

¹¹ Aruanne Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 247/2006 (KOM(2009) 510 – C7 0255/2009 – 2009/0138(COD)), projekti ettepaneku kohta, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon, dok A7-0054/2010, 23. märts 2010.

33. Hoolimata konkreetsetest ettepanekutest kohandada programm muutuvate vajadustega, seati prioriteediks jätkuvus. Näiteks jätkati olemasolevate loomakasvatuse toetuste (mis moodustavad 80% kõikidest Assooride programmi toetustest 2007. aastal) maksmist nii, nagu varasematelgi aastatel. Seetõttu oleks Assooride erimeetmete programmis tulnud rohkem arvesse võtta riski, mida põhjustab kohalike põllumajandustootjate liiga suur sõltuvus piima- ja lihatootmisest, isegi kui see tuleb saarte kliimast ja geograafilisest asendist. Seda sõltuvust täheldati ka hiljutises aruandes seoses ettepanekuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 247/2006, millega sätestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepoolseimate piirkondade jaoks¹¹.

34. Kreeka programmi puhul on Egeuse mere saarte põllumajandusalaste vajaduste majandusanalüüs väga pinnapealne. Puudub üldine strateegia ja programmis ei täpsustata seost erinevate esitatud meetmete ja üldiste eesmärkide vahel ega soovitatavat mõju. Strateegilise visiooni puudumise tulemuseks on meetmed, mille puhul juba nende ülesehitus näitab, et nad ei ole tõenäoliselt mõjusad (vt punkt 44).

KOMISJONI ROLL PROGRAMMITÖÖS

- 35.** Komisjon saatis suunised Hispaaniale, Prantsusmaale ja Portugalile. Suuniste eesmärk oli „anda liikmesriikidele teavet selle kohta, kuidas programme esitada ning millist sisu ja täpsusastet neilt oodatakse”¹². Komisjoni suunistes juhiti samuti tähelepanu sellele, et „POSEI reformi keskne põhimõte on liikumine komisjonipoolselt „mikrotasandi juhtimiselt”¹³ erinevate meetmete arvu suurenedes järjepidevamale programmitöö lähenemisele. Liikmesriikidel on seega suurem vabadus, kuid ka suurem vastutus äärepoolseimate piirkondade vajaduste määratlemisel ja nende vajaduste täitmise strateegia väljatöötamisel”. Neid kasulikke suuniseid ei saadetud Kreekale, kelle puhul toimus programmitöö ajavahemikul oktoober–detsember 2006.
- 36.** Komisjonil oli programmide heakskiitmiseks aega neli kuud. Nimetatud perioodil toimus regulaarne teabevahetus põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi ja asjaomaste liikmesriikide ametivõimude vahel. Selle teabevahetuse tulemusel arendati programme edasi ja parandati nende kvaliteeti. Komisjoni esitatud muudatused piirdusid siiski vaid vastavuse ja järjepidevusega ELi õigusaktide ja poliitikatega. Komisjon ei hinnanud programmide mõjusust ehk seda, kas seatud eesmärgid ja esitatud meetmed vastasid olukorra analüüsile. Olgugi et programmide puhul on tähtis õigusaktide järgimine, oleks neljakuulist perioodi olnud võimalik paremini kasutada, kui komisjon oleks liikmesriike aktiivselt nõustanud ka programmi mõjususe osas. Komisjon oleks võinud näiteks uue programmi-perioodi alguses kehtestada tasakaalustatud tulemusnäitajad, eriti seoses tööhõive või põllumajandustootmise väärtusega. Nimetatud näitajad oleksid olnud aluseks arutelule kasutuselevõetavate meetmete üle ja parandusmeetmeid puudutavate soovitude koostamisele esimese aasta lõpus, luues seega lisandväärtust ilma liikmesriikide programmitöö protsessiga seotud vastutust kahtluse alla seadmata. Erimeetmete komisjonisiseseks juhtimiseks ettenähtud ressursse arvesse võttes võib aga öelda, et komisjon ei olnud endale eraldanud vahendeid, mille abil teha põhjalikumat kontrolli kui vastavuskontroll.

¹² Kiri D. 1/MO/alf D(2006) 2393 Prantsusmaale, 24. veebruar 2006. Samasugused kirjad saadeti ka Hispaaniale ja Portugalile.

¹³ „Mikrotasandi juhtimine” tähendab antud kontekstis iga meetme juhtimist komisjoni määruste alusel.

**PROGRAMMI MUUDATUSTEST LOODETUD
PAINDLIKKUS EI OLE VEEL TÕENDATUD**

- 37.** Üks 2006. aasta reformi eesmärkidest oli „soodustada saareelanike osalemist otsustamisprotsessis ning kiirendada reageerimist nende erivajadustele” (vt **1. selgitus**). Sellest tulenevalt võeti kasutusele iga-aastane programmide ajakohastamise mehhanism.
- 38.** Komisjoni 12. aprilli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 793/2006, millega sätestatakse määruse (EÜ) nr 247/2006 teatavad üksikasjalikud rakenduseeskirjad, artikli 49 esimeses versioonis sätestati, et liikmesriigid pidid komisjonile heakskiitmiseks esitama programmi muudatused kord aastas. Selles versioonis ei täpsustatud aga muudatuste esitamise tähtaega, mis põhjustas probleeme muudatuste rakendamisel järgmise aasta alguses. Komisjoni määrusega (EÜ) nr 1242/2007 muudeti artiklit 49 ja kehtestati tähtaeg (30. september aasta $n-1$) aasta n muudatuste esitamiseks. Komisjoni määrusega (EÜ) nr 408/2009 muudeti taas kord artiklit 49 ja kehtestati 1. august aasta $n-1$ muudatuste esitamise tähtajaks.
- 39.** Komisjoni kiitis liikmesriikide poolt 2008. aasta kohta esitatud muudatused heaks ajavahemikul oktoober 2007 – juuli 2008, sõltuvalt esitamise tähtajast, kuna antud ajahetkel olid esitamise tähtajad määrustes täpsustamata. 2009. aastaks menetlust täiendati, kuna heakskiitmine ulatus tagasi 1. jaanuarini 2009. Heakskiit anti aga mitmel juhul ajavahemikul veebruar – mai 2009, põhjustades seega abitaotluste suhtes ebaselgust alates 2009. aasta algusest kuni heakskiidu andmise kuupäevani.

- 40.** Tagamaks, et heakskiitu ei antaks enne vastava aasta algust, kehtestas komisjon uueks muudatuste esitamise tähtajaks 1. augusti aastal $n-1$. Kuigi uus tähtaeg annab komisjonile rohkem aega esitatud muudatuste hindamiseks ja heakskiitmise otsuste koostamiseks, seab see ohtu esitatud muudatuste mõjususe. Liikmesriigid on samuti kohustatud esitama iga-aastase rakendusaruande aasta n kohta enne 31. juulit aastal $n+1$. Uue tähtaja puhul (1. august) peavad liikmesriigid esitama muudatused, kui iga-aastane rakendusaruanne on alles koostamisel. Kuigi programmi mõjususe seisukohast tuleks muudatused esitada vastavalt tegeliku rakendamise põhjalikule analüüsile, tähendab 1. augusti tähtaeg, et kohalikud osalejad peavad muudatused esitama juba iga aasta mais. Nimetatud muudatused esitatakse seetõttu enne eelmise aasta meetmete rakendamise kinnitamist (aasta n makseid võib teha kuni 30. juunini aastal $n+1$); see on loomulikult liiga vara, et hinnata käimasoleva aasta meetmete mõju.
- 41.** Nagu ka esialgses programmitöös, nii keskendub komisjon muudatuste läbivaatamisel pigem õigusaktide ja ühiste poliitikatega vastavusele ning järjepidevusele kui mõjususe aspektidele. Selline tegevus on oluline, kuid komisjonil oleks olnud võimalik anda programmidele lisandväärtust, aidates aktiivselt kaasa nende mõjususe parandamisele, eelkõige arvestades seda, et ta omab ülevaadet kõikide liikmesriikide parimatest tavadest.

KAS LIIKMESRIIKIDE POOLT PÄRAST 2006. AASTA REFORMI KAVANDATUD MEETMEID ON RAKENDATUD MÕJUSALT?

42. Sellele auditiküsimusele vastamisel uuriti, kas asjakohased eesmärgid ja nende eesmärkide saavutamiseks vajalikud piisavad abikõlblikkuskriteeriumid on kehtestatud. Samuti uuriti asjakohaste tulemusnäitajate olemasolu.
43. Auditiküsimusele vastamiseks analüüsisid audiitorid valitud meetmete eesmärgid ja abikõlblikkuskriteeriume ning arutasid meetmete rakendamist tootmisharudevaheliste organisatsioonide või tootjaorganisatsioonidega, kes moodustavad suure osa abisaajatest. Saamaks paremat ülevaadet meetmete rakendusviisist kohapeal, külastasid audiitorid mitteesinduslikku hulka tootjatest. Kohapealsete külastuste käigus uurisid kontrollikoja audiitorid mõjusaks osutunud meetmeid, nagu nt kariloomakasvatuse struktureerimine Réunionil või toetus mastiksipistaatsia tootmiseks Chiose saarel. Muud meetmed olid aga mõjutatud erinevatest vigadest, mida selgitatakse allpool. Nimetatud meetmete mõjusust kinnitasid üldiselt ka konsultandid, kes jõudsid järeldusele, et nende aruandega hõlmatud 24 valdkonnast 16s oli konkurentsivõime paranenud tänu kohaliku põllumajandustootmise toetamise meetmete kasutamisele¹⁴.

OSA MEETMETE ÜLESEHITUS VÄHENDAB RAKENDAMISE MÕJUSUST

OLIIVISALUTOETUSED EGEUSE MERE SAARTEL

44. Oliiviõli sektori toetusprogramm näeb ette kindlasummalise toetuse suurusega 145 eurot hektari kohta oliivitootjatele väiksematel Egeuse mere saartel, eesmärgiga säilitada oliivisalud kohtades, kus nad on alati olnud, tingimusel, et salad hoitakse sellistes tingimustes, mis tagavad piisava toodangu. Toetuseks eraldatav eelarveline summa on 13 084 831 eurot ehk ligikaudu 70% Egeuse mere saarte meetmete eelarvest.

¹⁴ „Évaluation des mesures mises en œuvre en faveur des régions ultrapériphériques (POSEI) et des petites îles de la mer Égée dans le cadre de la politique agricole commune“ (ühise põllumajanduspoliitika raames äärepoolseimate piirkondade (POSEI) ja väiksemate Egeuse mere saarte toetamiseks rakendatud meetmete hindamine) konsultatsioonifirma Oréade-Brèche, november 2009. Kokkuvõtte lehekülj 3, punkt 3.1.

- 45.** Määrusega (EÜ) nr 1782/2003 antakse asjassepuutuvatele liikmesriikidele võimalus äärepoolseimate piirkondade ja väiksemate Egeuse mere saarte väljajätmiseks ühtsest otsemaksete kavast ja vastavate eelarveliste assigneeringute liitmiseks erimeetmetega. Kreeka otsustas väiksemaid saari ühtsest otsemaksete kavast mitte välja jätta. Egeuse mere saarte oliivitootjatel on seega toetusõigused, mis põhinevad ühtse otsemaksete kava kaudu oliivitootmise geoinfosüsteemi sisestatud teabel ning nad on seetõttu kohustatud järgima nõuetele vastavuse tingimusi.
- 46.** Abisaajatele erimeetmete raames makstavad summad on üldiselt väga väikesed. Keskmine makse suurus on vaid ligikaudu 203 eurot abisaaja kohta aastas, kuid kõige sagedasem toetussumma on 58 eurot aastas. 43% makstavatest summadest on alla 100 euro (24 145 abisaajat) ja 69% abisaajatest saab aastas 200 eurot või vähem. Ainult 2% abisaajatest (1126 põllumajandustootjat) saab üle 1000 euro aastas ning 0,35% (194 põllumajandustootjat) saab kava raames üle 2000 euro.
- 47.** Kontrollikoja hinnangul on keeruline väita, et neis tingimustes ergutaks majanduslik stiimul suuremat osa abisaajatest oma traditsioonilisi oliivisalusid säilitama. See meede oleks olnud mõjusam, kui Kreeka oleks nõudnud oliivisalude säilitamist nõuetele vastavuse raames, nagu seda tehti näiteks Itaalias.

INNOVATSIOONITOETUSED JA LOOMSETE TOODETE KVALITEEDI PARANDAMISE TOETUSED ASSOORIDEL (PORTUGAL)

- 48.** Selle allmeetme eesmärk on tingimuste loomine ja parandamine piimatootmise usaldusväärseks kvantitatiivseks ja kvalitatiivseks järelevalveks ja klassifikatsiooniks, varustades piimakogumismasinad vastuvõtupunktides mõõtmis- ja proovivõtuseadmetega. Toetusega rahastatakse nende tootjate piima proovivõttu (4000 lehmalt 2007. aastal), kes seda eelnevalt taotlesid. Toetust antakse 70%-le taotlustest, maksimaalselt 35 eurot looma kohta. Allmeetme eelarve oli 539 000 eurot aastast aastatel 2007, 2008 ja 2010 ning 597 000 eurot aastal 2009.
- 49.** Kõnealune Assooride programmi meede on järjekordne näide toetusest, mille mõjus on võib osutada piiratuks, kuna see ei ole nõuetekohaselt määratletud või ei rakendata asjakohaseid abikõlblikkuskriteeriume. Ühe sellele meetmele tüüpilise toimiku läbivaatamisel leiti, et nii programmi kui vastava juhtumi kohta puudusid üldandmed, mis oleksid võinud tegevuse või allmeetme üldist tausta selgitada. Eriti puudutab see tootjatelt piimaproovide võtmist laborianalüüside tegemiseks ja tootjatele tulemuste edastamist. Kuna lõppeesmärk on saada teavet iga looma piima kvaliteedi kohta, et vastav tootja saaks teha teadlikke juhtimisotsuseid, oleks asjakohane üldmeetme mõtestamise ja täiendamise eesmärgil täpsustada kõiki lisameetmeid (nt valimite laboratoorne analüüs, tulemuste edastamine, piimakogumisseadmete ostmine jne) ja erinevaid (nii ELi, riiklike kui erasektori) rahastamisallikaid. Vastavad ametiasutused ei olnud väljastanud ka kirjeldusi osutatavate teenuste üksikasjade, rakendamistingimuste ja hinnangulise maksumuse kohta. Selle tulemusel ei põhine kontrollitud abisaajale antud kindlasummaline toetus (31 eurot lehma kohta 2007. aastal) objektiivsetel kriteeriumidel. Kuigi piimaanalüüside tulemuste kohta on koostatud pikad nimekirjad, puudub teave otsustamiseks, kas nimetatud tulemuste põhjal toimub tegevus, mis õigustas meetmesse investeeritud summasid. Arvestades nimetatud üksikasjade puudumist, on oht, et abi ei ole piisav ega ka kuigi mõjus.

BANAANITOOTMISE TOETUSED HISPAANIAS JA PRANTSUSMAAL

- 50.** 2007. aastal reformiti banaanituru ühist korraldust ja toetused liideti POSEI programmidega nõukogu 19. detsembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 2013/2006. Prantsusmaale ja Hispaaniale antavate toetuste eelarve on 270 200 000 eurot. Määruse 3. põhjendus sätestab, et „kohalik banaanitootmine on nende piirkondade maaregioonide keskkonna, sotsiaalse ja majandusliku tasakaalu tähtis osa”.
- 51.** Selle sotsiaalse ja majandusliku tasakaalu hoidmisele kaasaaitamiseks otsustati programmides sisalduvate analüüside põhjal anda abi tootjatele. Prantsusmaa programm rõhutab sektori olulisust, juhtides tähelepanu näiteks sellele, et Antillidel on sektori loodud otseseid, kaudseid ja teiseseid töökohti ligikaudu 20 000. Hispaania programmi puhul on vastav töökohtade arv üle 17 300. Kanaaridel moodustab banaanitootmine ligikaudu 25% põllumajandusliku tootmise kogumahust. Need arvud näitavad, et banaanitootjatele antav abi, mis toetab ka tervet sektorit, on oluline tegur vastavate piirkondade majandusliku ja sotsiaalse stabiilsuse säilitamisel. Seevastu keskkonnatasakaalu hoidmisele kaasaaitamise eesmärki on programmiosades, mis asjaomased liikmesriigid on banaanitootmisesektori erimeetmetesse kaasamiseks esitanud, vähem välja arendatud.
- 52.** Prantsusmaa banaanitootmisesektori POSEI programm, mis kiideti heaks komisjoni 22. augusti 2007. aasta otsusega K(2007), seab eesmärgiks „edendada säästvat majandamist”, rakendades järelevalvenäitajana „banaanikasvatuseks kasutatud maad, mis on tootmisest kõrvalejäetud”. Eeldatavad keskkonnamõjud on „õrna pinnase ja nõlvakute haldamine ja kaitse”, „kasutatava põllumajandusliku pindala säilitamine, stabiliseerides banaanikasvatuse all oleva maa”, „kasutatava põllumajandusliku pindala parim kasutus, suurendades tootmisest kõrvalejäetud maad ja külvikorda” ning „sisendite piiramise aktiivne poliitika” (nt väetiste puhul). Hispaania programmi puhul ei ole keskkonnalaast eesmärki selgesõnaliselt sätestatud.

- 53.** Mõlema programmi puhul olid toetused seotud ainult tootmisega. Tootjatele antakse toetust varasematel võrdlusaastatel toodetud koguste alusel. Nimetatud toetust vähendatakse, kui vastava aasta toodang ei saavuta teatavaid künniseid võrreldes varasemate kogustega. Rohkem piiranguid (nt tootmismeetoditega seoses) ei ole.
- 54.** Tootmisega seotud toetused, mis ei sea piiranguid tootmismeetoditele, ei erguta tootjaid kasutama keskkonناسäästlikku tootmismeetodit. Kuna programm ei sisalda selle eesmärgi saavutamist nõudvaid sätteid, vajatakse täiendavat korraldust (nt „jätkusuutlik banaanitootmisplaan“ Prantsusmaal), tagamaks, et keskkonناسeesmärki on võimalik saavutada.
- 55.** Lisaks tuleks teha selle eesmärgi järelevalvet, kasutades asjakohaseid näitajaid. Selliseid näitajaid aga Hispaania programmis ei ole ja Prantsusmaa programmis sisalduvad näitajad ei ole kuigi asjakohased. „Säästva majandamise edendamise“ keskkonناسeesmärki, mille erinevaid eeldatavaid mõjusid mainitakse punktis 50, peab programmi kohaselt hindama vaid ühe näitaja abil („banaanikasvatuseks kasutatud maa, mis on tootmisest kõrvalejäetud“). Kuigi 2007. aasta rakendusaruanne sisaldab veel üht näitajat, „harimata kesamaa“, mida programmides ei mainita, on aruandes toodud üksnes viited neile kahele näitajale ning seal ei looda seost kehtestatud eesmärgiga ega mainita, mil määral nimetatud näitajad võimaldavad eeldatavat keskkonناسmõju hinnata. On oht, et liikmesriigid ei pruugi olla teadlikud selle POSEI meetme tegelikust mõjust keskkonnale ning nad ei suuda seetõttu võtta vajalikke parandusmeetmeid, tagamaks, et meede oleks täielikult mõjus. Seda puudust täheldasid ka hindamiskonsultandid¹⁵.

¹⁵ „Évaluation des mesures mises en œuvre en faveur des régions ultrapériphériques (POSEI) et des petites îles de la mer Égée dans le cadre de la politique agricole commune“ (ühise põllumajanduspoliitika raames äärepoolseimate piirkondade (POSEI) ja väiksemate Egeuse mere saarte toetamiseks rakendatud meetmete hindamine) konsultatsioonifirma Oréade-Brèche, november 2009, kokkuvõte lk 31.

RÉUNIONI SUHKRUROOKASVATUS

- 56.** Suhkruturu ühise korralduse reformi tulemusel langes Euroopa tootjatele makstav suhkruhind. Reformiprotsessi jooksul siiski tunnistati, et „ühenduse äärepoolseimate piirkondade suhkrutootmise iseloomulikud jooned eristavad sealset suhkrutootmist ülejäänud ühenduses toimuvast suhkrutootmisest”¹⁶. Sellest tulenevalt otsustas nõukogu suhkrusektorile rahalist abi anda, eraldades nende piirkondade põllumajandustootjatele erimeetmete raames vahendeid. Samal põhjusel lubati ka Prantsusmaal oma äärepoolseimatele piirkondadele eraldada kindlasummalist riigiabi¹⁷.
- 57.** Prantsusmaa ametivõimud märkisid komisjoni poolt heaks kiidetud programmis, et „ülemeredepartemangude suhkrutööstuse ümberkorraldamine on lõpule viidud: alles on vaid kaks üksust Réunionil (üks üksus ei oleks olnud realistlik, arvestades istanduste asukohta ja seda, milliste vahemaade taha oleks suhkruroogu seetõttu tulnud transportida). Komisjon ja nõukogu tunnistasid antud olukorda, kui nad ei kaasanud ülemeredepartemangude suhkrutööstust suhkruturu ühise korralduse reformi, mis võeti vastu 22. veebruaril 2006”¹⁸. Saare põhja- ja lõunaosas asuva kahe tootmisüksuse säilitamisega seoses tuleb märkida, et Réunioni sarnaste vulkaaniliste saarte topograafia ja kõrged sisemaal asuvad mäed mõjutavad oluliselt transportimiseks kuluvat aega, isegi väikeste vahemaade puhul.
- 58.** Kontrollikoda uuris Prantsusmaa ülemeredepartemangudele ühise turukorraldusega kohandamise hõlbustamiseks makstud kindlasummalisi toetusi. Toetuse eesmärgiks oli sektori säilitamine, võimaldades suhkrutööstusel ja suhkruroo kasvatajatel kohanduda ja maandada mõju, mida avaldab suhkruhindade langus nende sissetulekutele. Ülemeredepartemangude suhkruroo-, suhkru- ja rummisektoris oli selle abi suurus 64 308 347 eurot 2007. aastal ja 71 165 224 eurot 2008. aastal.

¹⁶ Nõukogu 20. veebruari 2006. aasta määrus (EÜ) nr 318/2006, suhkrusektori turgude ühise korralduse kohta, 41. põhjendus (ELT L 58, 28.2.2006, lk 1).

¹⁷ Nõukogu määruse (EÜ) nr 318/2006 artikli 41 lõige 1.

¹⁸ Komisjoni 16. oktoobri 2006. aasta otsusega K(2006) 4809 heakskiidetud Prantsusmaa programmi 5. peatüki lk 4, vastavalt määrusele (EÜ) nr 247/2006.

- 59.** Tootjate ja kasvatajate vahelise lepingu alusel jagatakse kindlasummaline toetus teoreetiliselt ümber kasvatajatele saare kahe tootmisüksuse poolt makstava suhkruroo hinna kaudu. Määruse (EÜ) nr 318/2006 alusel tehtud suhkrutööstuse ühise turukorralduse reformi tagajärjel toimunud hinnalanguse täielikuks kompenseerimiseks ja kasvatajatele minimaalse sissetuleku tagamiseks kehtestati perioodi 2006–2015 suhkrurootootmist käsitlevas lepingus kasvatajatele makstavaks suhkruroo hinnaks 39,09 eurot tonni kohta.
- 60.** 2007. aastal saart tabanud orkaan mõjutas aga otseselt toodetava suhkruroo kogust. Töötlemistehaste poolt makstava ostuhinna kaudu jagatavat toetust ei kasutatud täiel määral ära tehastele tarnitava suhkruroo koguse vähenemise tõttu. Tootmisüksuste juhatajad otsustasid seetõttu vahendite ülejääki kasutada teatavatesse piirkondadesse uue suhkruroo istutamiseks, andes seeläbi osale kasvatajatest intressivaba laenu, mis võimaldas neil soovi korral oma maale istutada produktiivsemad ja sobivamad uued suhkruroo sordid. Kui suhkruroo tootmine saavutab taas oma varasema taseme (ca 2 miljonit tonni), tähendab see, et kindlasummalsed toetused tuleb hinnatase me tagamiseks ära kasutada.
- 61.** Samuti tuleks märkida, et Réunioni huvirühmad on saare kaugusest tulenevalt üksteisest sõltuvad. Selle tulemusel on tootmisüksusi võimalik varustada vaid saarel kasvatatava suhkrurooga ja suhkruroo kasvatajad võivad oma toodangut müüa ainult saare tootmisüksustele. Nimetatud kahe tootmisüksuse uuring näitab, et kasumilävi saavutatakse, kui suhkruroo kogutoodang jõuab 2 miljoni tonnini ja iga tehas saab üle miljoni tonni toormaterjali, millest on võimalik töödelda suhkrukogus, mis vastab ligikaudu 100 000 tonnile valgele suhkrule. Perioodi 2006–2008 suhkrurootoodang jäi aga vahemikku 1,6–1,8 miljonit tonni ja 2007. aasta oli väga raske saart tabanud ootamatu ilmastikunähtuse tõttu.

- 62.** Audiitorite külastatud kasvatajad olid arvamusel, et sektori ellujäämiseks oli suhkruroo müügihinna säilitamine kõige olulisem tegur. Tegelikuses on põllumajandustootjate kantavad hooldamis- ja saagikoristuskulud suhkruroo all olevate maatükkide puhul nii suured, et isegi väikseim hinnatõus nt väetiste puhul (enamik kasvatajaid tõi selle näiteks) võib neid väga kiiresti väga keerulisse olukorda panna. Seda kinnitas ka tehniline uuring, mis näitas, et erimeetmete raames antav toetus moodustas juba 38% Réunioni keskmise suhkrurootootja käibest 2009. aastal.
- 63.** Asjaolu, et Réunioni suhkrutööstusele antakse kohandustoetust kindla eelarvega kindlasummaliste maksetena, seab ohtu mõjususe selles ebakindlas keskkonnas, juhul kui välistegurid, nagu sisendihinnad (sh väetiste hinnad) peaksid veelgi tõusma. Fakt on, et kasvatajad ei ole võimelised sellise hinnatõusuga – ükskõik kui väikesega – kohanema oma suhkruroo müügihinna tõttu; nad võivad selle tagajärjel pankrotistuda, mis tähendaks suhkrutööstuse kadumist Réunionil. Kuna kindlasummaline toetus on juba täiel määral kasutatud piisava toodangu müügihinna tagamiseks, on riiklik toetus seetõttu ülimalt oluline juhuslike välisteguritega toimetulemiseks, kuna see stabiliseerib kohalikku tootmist ja tagab programmile antava ELi abi mõjususe. Selle tähelepaneku tegid ka konsultandid, kes rõhutasid täiendava riikliku toetuse tähtsust¹⁹.

¹⁹ „Évaluation des mesures mises en œuvre en faveur des régions ultrapériphériques (POSEI) et des petites îles de la mer Égée dans le cadre de la politique agricole commune“ (ühise põllumajanduspoliitika raames äärepoolseimate piirkondade (POSEI) ja väiksemate Egeuse mere saarte toetamiseks rakendatud meetmete hindamine) konsultatsioonifirma Oréade-Brèche, november 2009, kokkuvõtte lk 32.

TARNIMISE ERIKORD

- 64.** Tarnimise erikord on süsteem, millega hüvitatakse nende piirkondade saarelisest asendist ja kõrvalisest asukohast tingitud lisakulutused. See saavutatakse mitteliikmesriikidest imporditud toodete tollimaksudest vabastamise kaudu või ELi pärineva kauba tarnimise toetamisega, võimaldades lõpptarbijatele võrdsed tingimused. Kirjeldatud mehhanism võeti kasutusele teatavate ELi toodete hinna mõjusaks langetamiseks äärepoolseimates piirkondades, nende kaugusest, saarelisest asendist ja äärepoolsest asukohast tulenevate lisakulutuste vähendamiseks ning samaaegselt ka konkurentsivõime säilitamiseks. Toetuse puhul tuleks arvesse võtta äärepoolseimatesse piirkondadesse transportimise lisakulusid ja kolmandatesse riikidesse eksportimise hindasid ning põllumajanduse sisendite või töötlemist vajavate toodete puhul saarelisest asendist ja äärepoolsest asukohast tulenevaid lisakulutusi.
- 65.** Abikõlblikud tooted on loetletud asutamislepingu I lisas ning nad peavad olema äärepoolseimates piirkondades vältimatud kas inимtoiduks või teiste toodete tootmiseks või põllumajanduslikeks sisenditeks. Liikmesriigid peavad koostama tarnebilansi prognoosi, milles esitatakse nimetatud toodete igaaastased vajadused kvantifitseeritult. Iga-aastaselt tarnimise erikorra eelaldatavad summad ei tohi ületada:
- a) Prantsusmaa ülemeredepartemangud: 20 700 000 eurot;
  - b) Assoorid ja Madeira: 17 700 000 eurot;
  - c) Kanaari saared: 72 700 000 eurot;
  - d) väiksemad Egeuse mere saared: 5 470 000 eurot.

Komisjon arvutas need summad, võttes aluseks keskmised kulutused perioodil 2001–2003, mis olid viimased aastad, mille kohta oli reformi ajal teave olemas. Nimetatud summad kajastavad tarnimise erikorra toetusi käsitleva osa kasutust sel perioodil ning neis ei võeta arvesse „tollimaksust vabastamise” osa.

- 66.** Tarnimise erikorra puhul kasutatavate vahendite piiratusest tulenevalt on Prantsusmaa, Kreeka ja Portugal suunanud oma rahalised vahendid loomasööda rahastamisele, et saavutada sünergiat kohalike põllumajandustoodetega seotud meetmetega. Hindamiskonsultantide sõnul on selle määrustega kooskõlas oleva lähenemisviisi eesmärk olemasolevate piiratud vahendite tõhus kasutamine ja toetuse mõjususe suurendamine.
- 67.** Kontrollikoda usub siiski, et arvestades tarnimise erikorralt eraldatavaid rahalisi vahendeid ja selle keskendumist ühele põllumajandustootele kolmes liikmesriigis, ei ole tarnimise erikorraga võimalik oluliselt kaasa aidata määruses kirjeldatud eesmärkidele, eelkõige äärepoolseimate piirkondade ja Egeuse mere saarte ebasoodsa olukorra leevendamisele. Olemasolev eelarve ei võimalda oluliselt mõjutada paljude põllumajandustoodete hinda, mis on kava ambitsioonikas eesmärk, kuna seadustes peetakse lõplike abisaajate all silmas tarbijaid, töötlemisettevõtteid ja põllumajandustootjaid.

PRAEGUSED KONTROLLISÜSTEEMID EI SOBI MEETMETE ERINEVA ISELOOMUGA

- 68.** Abi mõjususe tagamiseks ei pea mitte ainult abikõlblikkuskriteeriumid abi eesmärkidega sobima, vaid nimetatud kriteeriume peab ka mõjusalt kontrollima. Sel eesmärgil uurisid kontrollikoja audiitorid valitud meetmete kontrollimenetlusi ja tegid uuesti osa kontrollidest, eriti pindala mõõtmised.

KOHALIKU PÖLLUMAJANDUSTOOTMISE TOETAMISE MEETMETE KONTROLLID

- 69.** Erimeetmete juhtimis- ja kontrollisüsteemiga seotud õigusaktidest tulenevad nõuded põhinevad EAGFi otsemaksete puhul enamasti ühisel haldus- ja kontrollisüsteemil. Kõikide toetusetaotluste puhul tehakse seetõttu halduskontrolle ja 5% valimist kontrollitakse kohapeal.
- 70.** Arvestades aga programmides sisalduvate meetmete erinevat iseloomu, ei ole alati sätestatud kontrollimenetluste tingimusi, mis oleksid sama usaldusväärsed kui ühtne haldus- ja kontrollisüsteem.
- 71.** Kreekas antakse näiteks meetootmise toetust tootjaorganisatsioonidele, kes esitavad programmi, mis sisaldab meetmeid mee tootmise ja turustamise tingimuste parandamiseks. Toetus makstakse tootjaorganisatsioonidele pärast nende esitatud arvete halduskontrolli. Ei kontrollita aga nimetatud arvetega hõlmatud toodete või teenuste tõelevastavust. Kreeka ametiasutused teatasid kontrollikoja oma kavatsusest võtta kasutusele uus kontrollikord.
- 72.** Ühtse otsemaksete kava raames makstav oliivisalude toetus põhineb oliivikasvatuse geoinfosüsteemis registreeritud teoreetilisel pindalal; nimetatud pindala kasutatakse otsemaksete arvutamiseks ja väljamaksmiseks. Enne otsemaksete reformi loodud erimeetmete raames Egeuse mere saartele antav oliivisalude toetus põhineb tegelikul põllumajandustootja poolt haritava oliivisalude pindalal; vajatakse täiendavaid kontrolle, kuna need kaks pindala ei ole samad. Saarte põllumajandustingimused (segakultuurid) ja topograafia aga muudavad tegeliku pindala mõõtmise keeruliseks – seda kinnitasid ka kohapealse auditi käigus tehtud mõõtmised.

73. Hispaanias ja Portugalis erimeetmetega hõlmatud pindalade kontrollimiseks kasutatavad süsteemid ei ole usaldusväärsed. Hispaania puhul raskendab banaanikasvatuse kindlaksteegemist asjaolu, et geoinfosüsteemis ei märgistata neid maatükke erikoodiga. Portugalis ei olnud geoinfosüsteem kohandatud „taimekasvatuseabi“ meetme nõuetega. Sellest tulenevalt ei ole ei tootjad ega riiklikud inspektorid geoinfosüsteemi sisuga tuttavad. Kui kontrollikoja audiitorid koos riiklike audiitorite ja tootjatega alustasid GPS-süsteemi abil valitud maatükkide möötmist, märkas auditirühm, et möötmistulemused ei vasta geoinfosüsteemis sisalduvatele andmetele ei piiride ega pindala poolest, samuti tekkis kahtlusi seoses asukohaga.

TARNIMISE ERIKORRA KONTROLLID

74. Tarnimise erikorra puhul peavad liikmesriigid kontrollima, kas tollimaksude kasutuselevõtu või nendest vabastamise toetamisega kaasnev majanduslik kasu jõuab ka tegelikkuses lõplike abisaajateni. Iga liikmesriik pidi sellega seoses oma meetodika välja töötama. Komisjon ei väljastanud selle kohta suuniseid ega andnud tehnilist abi. Kõik kasutatavad meetodid põhinevad tarnimise erikorra raames toetust saava ettevõtja toodete kogukasumi võrdlemisel kas ilma toetuseta perioodiga või teiste sarnaste ettevõtjatega, kes toetust ei saa. Nimetatud kontrollide mõjususe sõltub põhiliselt võrreldavate andmete kvaliteedist. Kontrollikoda täheldas siiski, et nende andmete kvaliteet on suuresti erinev. Prantsusmaal võrreldakse kasumit enne tarnimise erikorra kasutuselevõttu saadud kasumiga. Võrdlusandmed on juba oma loomult aegunud ja ei pruugi enam kajastada praegust majandusolukorda. Kreekas ei olnud võrdlusandmed usaldusväärsed, kuna need saadi mandri ettevõtjate mitteametliku küsitluse teel. Portugalis kogutakse iga kuue kuu tagant teatavad andmed, mis osaliselt käsitlevad seda, kas tarnimise erikorrast saadav kasu on lõplike abisaajateni jõudnud või mitte. Kuigi Hispaanias on *Consejería de Economía de Canarias* teinud märkimisväärseid jõupingutusi, tunnistasid ametivõimud, et nad ei ole suutnud välja töötada järjepidevat meetodikat hindamiseks, kas tarnimise erikorrast saadav kasu ka lõppkasutajani jõuab.

KAS LIIKMESRIIKIDE POOLT KOOSTATUD JA KOMISJONI HEAKSKIIDU SAANUD PROGRAMMIDE JÄRELEVALVET TEHAKSE MÖJUSAL VIISIL?

- 75.** Selle auditiküsimuse hindamiseks kasutati järgmisi kriteeriume: liikmesriigid peaksid „veenduma, et ühenduse eelarvest rahastatavad meetmed ka tegelikult ellu viiakse, ja tagavad, et neid rakendatakse õigesti”²⁰ ning liikmesriigi esitatav iga-aastane rakendusaruanne peaks näitama „meetmete ja prioriteetide rakendamise edusamme aruande esitamise seisuga seoses eri- ja üldeesmärkidega, kasutades kvantitatiivseid näitajaid”²¹. Komisjonile kehtiva kriteeriumi kohaselt peab jälgima „nende eesmärkide saavutamist [...] tegevuskohaste tulemusnäitajate abil”²². Auditiküsimusele vastamiseks uurisid audiitorid komisjoni ja liikmesriikide järelevalvemenetlusi.

KOMISJON OLEKS VÕINUD ERIMEETMETE TULEMUSLIKKUST REGULAARSEMALT JÄLGIDA

- 76.** Finantsmääruse kohaselt vastutab komisjon selle eest, et eelarvelisi assigneeringuid kasutatakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega (st säästlikkuse, tõhususe ja mõjususe põhimõttega) kooskõlas. Mõjususe põhimõte on seotud erieesmärkide ja eeldatavate tulemuste saavutamisega. Tulemuste jälgimiseks tuleb kõikidele eelarvega hõlmatud tegevusvaldkondadele seada täpsed, mõõdetavad, saavutatavad, asjakohased ja ajaliselt piiritletud eesmärgid. Nimetatud eesmärkide saavutamist kontrollitakse igale tegevusele koostatavate tulemusnäitajate abil ning komisjon peab eelarvepädevatele institutsioonidele igal aastal esitama teavet oma vastutusalasse kuuluvate kulude kohta.

²⁰ Nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust, artikli 53b lõike 2 punkt a (EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1).

²¹ Komisjoni 12. aprilli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 793/2006, millega sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 247/2006 teatavad üksikasjalikud rakenduseeskirjad, artikkel 48 (ELT L 145, 31.5.2006, lk 1).

²² Määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikkel 27.

- 77.** POSEI ja väiksemate Egeuse mere saarte rakenduseeskirjades sätestas komisjon, et liikmesriikide iga-aastased rakendusaruanded peavad iga meetme puhul sisaldama finants- ja muid näitajaid, andmete analüüsi ja vajadusel meetmega hõlmatud valdkonna tutvustust ja analüüsi. Nimetatud teave peaks aita- ma komisjonil täita oma ülesandeid ELi kulutuste mõjususe üle järelevalve tegemisel.
- 78.** Komisjon on aga seisukohal, et meetmeid oleks võimalik mõ- jusamalt jälgida pikema aja jooksul. Komisjon usub, et mää- ruse (EÜ) nr 247/2006 artikli 28 lõikes 3 Euroopa Parlamendile ja nõukogule kava mõju kohta aruande esitamiseks kehtestatud viieaastane periood on oluliste järelduste tegemiseks mõistlik. Komisjon koostas nimetatud aruande muu hulgas ülalmainitud hindamisaruande põhjal.
- 79.** Arvestades finantsmääruse nõuetega, usub kontrollikoda, et usaldusväärse finantsjuhtimise seisukohast peaks komisjon erimeetmete tulemuslikkust jälgima iga-aastaselt. Praeguses olukorras piirdub komisjon iga-aastase aruande puhul vaid määrustest tulenevate nõuete täitmise kontrollimisega. Näiteks tulemusnäitajate puhul piirdub komisjon sellega, et kontrollib pigem nende olemasolu kui asjakohasust. Esimese katse ana- lüüsida 2007. aasta aruandeid programmide tulemuslikkuse seisukohast tegi 2008. aastal põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi erimeetmete koordineerimisüksus. Nimetatud üksus jõudis järeldusele, et aruannetes kasutatud tulemusnäitajad olid liiga erinevad, andmaks üldist hinnangut erimeetmete tulemuslikkusele. Komisjonil on kavas esitada koostöös liikmesriikidega ühtlustatud näitajad. See algatus on esimeseks sammuks erimeetmete tulemusala- se teabe- ja juhtimissüsteemi loomise suunas. Algatusega tuldi välja aga alles 2010. aastal ehk reformi elluviimise neljandal täisaastal.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

KAS LIIKMESRIIKIDE POOLT KOOSTATUD JA KOMISJONI HEAKSKIIDU SAANUD PROGRAMMID ON KAVANDATUD NII, ET NENDE ABIL ON VÕIMALIK TAGADA ERIVAJADUSTE RAHULDAMINE MÕJUSAL VIISIL?

80. Kontrollikoda järeltab, et erimeetmete 2006. aasta reformiga kasutusele võetud uut, alt üles suunaga detsentraliseeritud lähenemisviisi ei ole olemasolevate meetmete mõjususe parandamiseks piisavalt ära kasutatud. Uus lähenemisviis osutus riiklikele ametivõimudele tõeliseks väljakutseks, kuna lähenemisviis oli uus, menetlus oli keeruline, ette nähtud ajaperiood (kaks kuud) lühike ja komisjon ei andnud piisavalt ei tehnilist ega finantsabi. Komisjon eelistas programmide nõuetele vastavuse ja järjepidevuse kontrollimist oma juhtimisega seotud kohustustele ega aidanud aktiivselt kaasa sellele, et programmide ülesehitus optimeeriks nende mõju. See asjaolu takistas oluliselt uute erimeetmete käivitamist kõige mõjusamal viisil.

1. SOOVITUS

Tulevaste erimeetmete programmitööd arvestades peaks komisjon aitama liikmesriikidel programme koostada, edendades parimaid tavasid ja määrates kindlaks näitajate raamistikku programmi tulemuslikkuse jälgimiseks. Näitajad peaksid sisaldama vähemalt teavet majanduslike muutuste (nt tootmis- ja lisandväärtus) ja sotsiaalsete muutuste (nt loodud või säilitatud töökohad) kohta.

- 81.** Programmide muutmiseks kehtestatud 1. augusti tähtaeg piirab liikmesriikide suutlikkust esitada nõuetekohaselt põhjendatud muudatusi ning võib seetõttu kahjustada programmide mõjusust. Ei ole saavutatud ka paindlikkuse suurendamise eesmärki (vt punktid 37–41).

2. SOOVITUS

Komisjon peaks uuesti läbi vaatama programmi muudatuste ametlikuks heakskiitmiseks kehtestatud tähtaja – 1. august $n-1$ –, et liikmesriigid omaksid muudatuste koostamise ajal usaldusväärset teavet eelmise aasta kulude kohta.

KAS LIIKMESRIIKIDE POOLT PÄRAST 2006. AASTA REFORMI KAVANDATUD MEETMEID ON RAKENDATUD MÕJUSALT?

- 82.** Kontrollikoja üldine järeldus on, et programme rakendati mõjusalt ning seega on äärepoolseimate piirkondade ja Egeuse mere saarte vajadused täidetud. Kontrollikoja auditiga leiti siiski mitmeid meetmeid, mille ülesehitus piiras nende mõjusat rakendamist:
- väiksematel Egeuse mere saartel oleks oliivisalude säilitamise eesmärk olnud mõjusam, kui Kreeka oleks nõudnud oliivisalude säilitamist nõuetele vastavuse raamistikus, nagu seda tehakse näiteks Itaalias;
  - Assooridel innovatsiooni ja loomsete toodete kvaliteedi parandamiseks antava toetuse mõjusust ei ole tõestatud;

- c) kuigi banaanitootjate toetus oli sotsiaalmajandusliku eesmärgi seisukohalt mõjus, ei aita see kuigivõrd kaasa keskkonnatasakaalu säilitamisele;
- d) Réunioni suhkrutööstusele antava kindlasummalise toetusega tagatakse hetkel sektori toimimine. Kuna nimetatud sektor on aga väga haavatav, sõltub ELi toetuse mõjusust täiendavast riiklikust toetusest;
- e) Kreekas, Prantsusmaal ja Portugalis tarnimise erikorra raames antavad toetused on liiga väikesed, et suurele põllumajandustoodete hulga mõju avaldada.

3. SOOVITUS

Liikmesriigid peaksid asjassepuutuvaid meetmeid muutma, et kõrvaldada punktides 44–67 loetletud puudused, võttes kohapealsete huvirühmadega koostöös kasutusele alt-ülesläheneviisi. Komisjoni hindamisaruanne peaks samuti aitama välja selgitada ebamõjusad meetmed, mille ülesehitust oleks võimalik parandada.

- 83.** Liikmesriikide kontrollimenetlused ei sobi alati erimeetmete erineva iseloomuga.

4. SOOVITUS

Liikmesriigid peaksid välja töötama kontrollimenetlused, mis sobiksid igat liiki meetmetega. Nad peaksid eelkõige tagama, et nende põllumajandusmaa identifitseerimissüsteemi ajakohastatakse regulaarselt. Komisjon peaks omalt poolt tagama, et nimetatud kontrollimenetlused toimivad mõjusalt.

KAS LIIKMESRIIKIDE POOLT KOOSTATUD JA KOMISJONI HEAKSKIIDU SAANUD PROGRAMMIDE JÄRELEVALVET TEHAKSE MÖJUSAL VIISIL?

84. Kontrollikoda jäeldab, et praegune programmi järelevalve ei ole mõjus. Komisjon pani alguse tulemusalasele juhtimissüsteemile, nõudes liikmesriikidelt nende iga-aastastes rakendusaruannetes tulemusnäitajatega seotud üksikasjade esitamist. Liikmesriikide poolt välja töötatud näitajad on aga liiga erinevad, võimaldamaks komisjonil kõikide erimeetmete tulemuslikkuse kohta järeltõlge teha, kuigi teatavaid andmeid on võimalik asjakohasemal viisil kasutada. Komisjoni kavandatud algatus arutada liikmesriikidega ühise raamistiku loomist oli esimene samm erimeetmete tulemuslikkuse juhtimise teabesüsteemi loomise suunas. Kuni sellise raamistiku loomiseni puudub ühistel tulemusnäitajatel põhinev teabesüsteem, mis võimaldaks komisjonil institutsioonina õigeaegselt hinnata, kuidas erimeetmete eelarvelised assigneeringud aitavad kaasa ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) eesmärkide saavutamisele. Selle tähelepaneku puhul kehtib ka 1. soovitus, mis käsitleb programmi tulemuslikkuse jälgimisega seotud näitajate ühtlustatud raamistikku.

5. SOOVITUS

Komisjon peaks kasutama liikmesriikide poolt esitatud teavet programmide tulemuslikkuse iga-aastaseks jälgimiseks, sh kasutama täiel määral juba olemasolevat ja alles esitatavat teavet.

I auditikoda, mida juhivad kontrollikoja liige Michel CRETIN, võttis käesoleva aruande vastu 6. oktoobri 2010. aasta koosolekul Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

Vitor Manuel da SILVA CALDEIRA
president

ERIMEETMETE EELARVE TÄITMINE

Jaotis Peatükk Artikkel Punkt	Rubriik	2010. a. assignee- ringud (eurot)	2009. a. assignee- ringud (eurot)	2008. a. assignee- ringud (eurot)	2008. a. tulem (eurot)	%	2007. a. assignee- ringud (eurot)	2007. a. tulem (eurot)	%
05 02 11 04	POSEI (välja arvatud otsetoetused ja kalanduse artikkel 11 02 03)	231 000 000	235 000 000	220 000 000	232 679 194	105,8	212 000 000	201 226 010	94,9
05 03 02 50	POSEI – ELi toetuskavad	394 000 000	377 000 000	377 000 000	372 255 721	98,7	64 000 000	63 765 532	99,6
05 03 02 51	POSEI – muud otsetoetused ja varasemad kavad	22 000 000	22 000 000	22 000 000	21 191 445	96,3	3 000 000	3 791 612	126,4
05 03 02 52	POSEI – Egeuse mere saared	18 000 000	18 000 000	19 000 000	16 791 929	88,4	13 550 000	13 528 383	99,8
Kokku		665 000 000	652 000 000	638 000 000	642 918 289	100,8	292 550 000	282 311 537	96,5

AUDITEERITUD MEETMETE NIMEKIRI

Allpool esitatud summad tähistavad loetletud meetmete kogukulusid. Juhime tähelepanu sellele, et Euroopa Kontrollikoja poolt kohapeal kontrollitud piirkonnad olid: Réunion (Prantsusmaa), Kanaari saared (Hispaania), Chiose saar (Kreeka) ja Assoorid (Portugal)

	2008. a. maksed (eurot)	2007. a. maksed (eurot)	Rakendamisega seotud leid	Järelevalvesüsteemiga seotud leid
Prantsusmaa¹ (kõik ülemeredepartemangud)				
o tarnimise erikord	19 601 176	19 633 602	Punktid 64–67	Punkt 74
o banaanitootjate toetused	129 100 000	129 052 597	Punktid 50–55	–
o suhkruroo, suhkru ja rummi sektor (sisaldas nt järgmisi meetmeid: kindlasummalsed toetused Prantsusmaa ülemeredepartemangude suhkrutööstuse kohandamiseks ühise turukorraldusega ning suhkruroo transportimise toetused)	71 165 224	64 308 347	Punktid 56–63	–
o loomakasvatusektori struktureerimine (sisaldas nt järgmisi meetmeid: loomalihasektoris eriliste töötlemismeetodite toetused ja sealihasektori kohaliku turukorralduse eritoetused)	19 779 394	18 402 827	–	–
Hispaania²				
o tarnimise erikord	69 151 890	69 541 851	–	Punkt 74
o lamba- ja kitselihasektorite toetus tootjatele makstavate otsetoetuste vormis	7 485 063	6 978 313	–	–
o banaanitootjate toetused	139 706 006	138 836 153	Punktid 50–55	Punkt 73
Portugal³				
o tarnimise erikord	6 255 681	5 926 618	Punktid 64–67	Punkt 74
o loomakasvatuse toetused (sisaldas nt järgmisi meetmeid: loomalihatootmise otsetoetused või innovatsioonitoetused ja loomsete toodete kvaliteedi parandamise toetused Assooridel)	34 001 000	33 750 370	Punktid 48 ja 49	
o taimekasvatuse toetused (sisaldasid nt järgmisi meetmeid: traditsiooniliste põllukultuuride tootmise toetused ja puu- ja köögiviljade, lõikelilled ja ilutaimede tootmise toetused)	7 049 000	6 571 170	–	Punkt 73
Kreeka (Chiose saar)⁴				
o tarnimise erikord	5 050 453	4 781 251	Punktid 64–67	Punkt 74
o oliivisalutoetus	11 200 034	11 372 595	Punktid 44–47	Punkt 72
o mastiksipistaatsiatootjate toetused	849 821	885 304	–	–
o meetootmise toetused	1 187 234	1 194 180	–	Punkt 71

¹ Allikas: ODEADOM, FranceAgriMer 2008. aasta rakendusaruanne.

² Allikas: Gobierno de Canarias, Consejería de Agricultura, Ganadería, Pesca y Alimentación, Informe de Aplicación del Régimen Específico de Abastecimiento en el año 2008, en el año 2007 („Kariloomad, kalandus ja toiduained“ – Kanaari saarte põllumajandusministeeriumi aruanne tarnimise erikorra rakendamise kohta aastatel 2008 ja 2007).

³ Secretaria Regional da Agricultura e Florestas, Relatório de Aplicação do Sub-Programa para a Região Autónoma dos Açores do Programa Global de Portugal (Põllumajanduse ja metsanduse piirkondliku sekretariaadi aruanne Portugali üldise programmi raames rakendatava Assooride autonoomse piirkonna allprogrammi kohta).

⁴ Andmed põhinevad 2008. aasta rakendusaruandes esitatud tabel ning nad on seotud kõigile saartele ja igale meetmele ette nähtud kogueelarves sisalduvate summadega; erandiks on tarnimise erikord, mis sisaldab välja makstud kogusummasid.

KOMISJONI VASTUSED

KOKKUVÕTE

V.–VII.

Õigusnormide raames, mis tulenevad ELi äärepoolseimatele piirkondadele ja Egeuse mere saartele suunatud põllumajandusvaldkonna erimeetmete reformist 2006. aastal, tuleb liikmesriikidel määrata kindlaks oma strateegia, taotletavad eesmärgid ja sobivaimad meetmed oma piirkondade põllumajanduse toetamiseks. Komisjoni peamine roll on tagada, et pakutud meetmed vastaksid liidu õigusaktidele.

Programmitöö alguses valisid liikmesriigid üldiselt eelmiste kavade jätkamise ja järkjärgulise parandamise programmide iga-aastase muutmise teel. Komisjon nõustus selle lähenemisviisiga ja toetas riiklike ametiasutusi programmitöö ja juhtimisega seotud ülesannetes.

Siiski nõustus komisjon kontrollikoja märkusega selles osas, mis on seotud vajadusega tagada kavade mõjususe. Seetõttu täidabki komisjon liikmesriikide abistamise ülesannet, et muuta pakutud meetmed paremaks ja otsida koos nendega lahendusi programmide mõjususe parandamiseks.

Liikmesriikide kontrollisüsteemide kohandamine erimeetmetega kuulub aspektide hulka, mida komisjoni talitused võtsid kohapealse auditeerimise käigus arvesse.

VIII.

Programmide mõju põhjalikku ja üldist hindamist teostati tõepoolest vaid viieaastaste perioodide jooksul, nagu on määrustes nõutud. Siiski on tagatud korrapärane järelevalve tänu pidevatele kontaktidele riiklike ametiasutustega ja liikmesriikide esitatavate rakendusaruanete iga-aastasele hindamisele.

Lisaks sellele nõustus komisjon kontrollikoja arvamusega, mis käsitleb nende aruannete ebaühtlust, ning tegi asjaomaste riiklike ametiasutustega koostööd, et määrata kindlaks ühised näitajad, mida kasutada alates 2011. aastast igal aastal kõikide programmide järelevalves (vt komisjoni vastus punktile 36).

KOMISJONI VASTUSED

SISSEJUHATUS

15.

POSEI kava 2006. aasta reformi tulemusena võetud meetmete mõju kohta esitatava aruande¹ (edaspidi „POSEI aruanne“) ettevalmistamine lükati mõne kuu võrra edasi, et oleks võimalik arvesse võtta mitte ainult komisjoni vastavalt finantsmäärusele tellitud ning 2009. aastal lõpus valminud hindamisaruannet, vaid ka turgude arengut 2009. aastal (kolmas programmide rakendamise aasta pärast reformi) ja läbirääkimisi kolmandatest riikidest banaanide impordi tariifimäärade vähendamise üle (parafeeritud ajavahemikus 2009. aasta lõpp – 2010. aasta keskpaik), mis on otsustava tähtsusega teema kõikide POSEI liikmesriikide jaoks.

Peale selle algasid POSEI programmid alles 2006. aasta lõpus või 2007. aasta alguses. Seega ei oleks reformi mõju aruande 2009. aastal lõpetamise puhul saanud arvesse võtta selle mõju hindamiseks piisavalt pikka ajavahemikku.

¹ Nõukogu määruse (EÜ) nr 247/2006 artikli 28 lõige 3.

AUDITI ULATUS JA LÄHENEMISVIIS

20. b)

Liikmesriigid on kohustatud rakendama reguleerimispõhimõtetele vastavaid juhtimis-, kontrolli- ja sanktsioonisüsteeme. Komisjon teostab korrapäraselt auditeid, et uurida nende süsteemide vastavust liidu õigusaktidele ja nende mõjusust.

KOMISJONI VASTUSED

LEIUD

27.

Komisjon leiab, et Kreeka programmi esialgse määratlemise puhul ei olnud probleem lühike tähtaeg, mis oli 2006. aastal piirkondlikele ametiasutustele võetavate meetmete kohta ettepanekute tegemiseks määratud.

Tõeline probleem seisneb selles, et võetud meetmete mõju ei ole põhjalikult hinnatud, ning sellest tulenevalt ei ole programmi ka aastate jooksul kohandatud (Kreeka programmi muudeti alles 2009. aastal ja teine muudatus esitati äsja komisjonile 2011. aastaks).

Seetõttu saatis komisjon 2009. aasta oktoobris Kreeka ametiasutustele kirja, milles ta tõstis esile 2007. ja 2008. aasta kohta esitatud rakendusaruannete puudulikkust ning tegi ettepaneku võtta oma programmis kasutusele tehnilise abi meede, rahastamaks seda, et iga-aastaseid aruandeid koostaksid professionaalsed konsultandid.

See on hea näide komisjoni aktiivsest rollist liikmesriikide abistamisel, et muuta programmitöö ja programmide hindamine mõjusamaks.

28.

Komisjon teab, et Hispaania ja Portugali pädevate ametiasutuste ning kohalike majanduselus osalejate vahel toimusid korrapärased konsultatsioonid. Need arutelud on programmide iga-aastase muutmise aluseks.

29.

Hispaania, Portugal ja Kreeka võtsid oma programmides põhiliselt üle reformile eelnenud korra, kavatsedes seda järk-järgult parandada iga-aastaste muudatuste teel.

Tegemist on lähenemisviisiga, mis on õigusnormides heaks kiidetud ja millega komisjon nõustus, et hõlbustada programmide käivitumist pärast 2006. aasta reformi.

30. ja 31.

Kanaari saarte POSEI programmi kasutusele võtmise käigus eelistas Hispaania jätkata eelmise kava ajal kehtinud meetmeid.

Programmi rakendamise iga-aastase hindamise põhjal teevad Hispaania ametiasutused siiski igal aastal muudatusettepanekuid, mille eesmärk on muuta programm mõjusamaks, tehes seda mõnikord komisjoni palvel ning temaga koostöös (näiteks toetusstrateegia kasutusele võtmine eksporditavate tomatite sektoris; üksikabi järkjärguline vähendamine selliste toodete tarnimisele, mis võivad hakata konkureerima kohalike toodetega jne).

32.

Nii nagu Kanaari saarte puhul, otsustasid ka Portugali ametiasutused eelmise kava ajal kehtinud meetmete jätkamise kasuks, kuid nad teevad igal aastal muudatusettepanekuid programmi mõjusamaks ja sobivamaks muutmiseks.

KOMISJONI VASTUSED

32. d)

Komisjoni palvel korraldasid Portugali ametiasutused 2010. aasta alguses põhjaliku uuringu peeditootmise ja töötlemise sektori olukorra kohta Assooridel.

33.

Assoorid on hea näide alustatud programmi järkjärgulise parandamise kohta jätkuvuse põhimõttel.

Assooride POSEI alaprogrammi muudeti igal aastal, et parandada kohaliku põllumajandustootmise toetamise meetmete kooskõla piirkondliku omavalitsuse vastu võetud strateegiaga, innustades eelkõige põllumajandustegevuse mitmekesistamist.

Neil asjaoludel suurendasid pädevad ametiasutused märkimisväärselt toetusi alternatiivsetele traditsioonilistele põllukultuuridele, eelkõige suhkrupeedile, seemnekartulile, sigurile ja teele (800 st 1500 euronit hektari kohta kolmes järgus 2007., 2009. ja 2011. aastal). Selle meetme eesmärk oli edendada põllumajandustootmise mitmekesistamist juhtivates piirkondlikes sektorites, st piima- ja loomalihasektorites.

34.

POSEI programmidest palju piiratuma finantsmõõtmega Kreeka programmi üldeesmärk on teatud kohalike kadumisohtu tootmisalade jätk.

See hõlmab väga erinevaid meetmeid, mille peamine eesmärk on kergendada sadadel väikesaartel hajusalt elavate põllumajandustootjate väga raskeid töötingimusi.

Arvestades meetmete mitmekesisust ja suhteliselt väikest rahalist toetust, on objektiivselt raske rakendada keerukat üldstrateegiat.

Siiski nõustub komisjon kontrollikoja arvamusega, et Kreeka programmi on võimalik parandada. Sellega seoses tegi komisjon Kreeka ametiasutustele ettepaneku kasutada tehniliseks abiks määratud rahalisi vahendeid (vt komisjoni vastus punktile 27).

35.

Komisjon leiab, et nende programmide suhtes ei tule rakendada temapoolset mikrotasandi juhtimist. Siiski nõustub ta kontrollikoja arvamusega järjepidevuse ja mõjususe vajaduse osas. Seetõttu algatas komisjon konsulteerimisprotsessi POSEI liikmesriikidega, et määrata kindlaks mõned ühised näitajad.

Vastab tõele, et Kreekale ei esitatud ametlikult suuniseid esialgse programmi kohta.

Siiski peeti enne Kreeka programmi kindlaksmääramist ja selle kindlaksmääramise ajal riiklike ametiasutustega pidevat kontakti ning komisjon aitas neid programmi väljatöötamisel.

36.

Reformi käigus analüüsis komisjon vastavalt õigusnormidele ja määratud tähtsaja raames enne programmide heakskiitmist nende vastavust kehtivatele õigusaktidele.

KOMISJONI VASTUSED

Komisjon ei kehtestanud programmide sisu, sest programmitöö strateegia loomise vastutus kuulub liikmesriikidele, arvestades seda, et neil on parimad võimalused määratleda vajadused ja sobivad meetmed nende rahuldamiseks.

Nagu eespool märgitud, valis komisjon uue programmitöö käivitamise hõlbustamiseks jätkuvusel põhineva lähenemiseviisi, võttes arvesse, et edaspidi tehakse korrapäraseid muudatusi programmide parandamiseks.

Komisjoni jaoks muutis ühtlustatud tulemusnäitajate kindlaksmääramise väga raskeks programmitöö lähenemiseviisi uudsus ja meetmete äärmine erinevus programmide lõikes. Komisjon tegi seega liikmesriikidele ülesandeks määrata kindlaks nende endi näitajad.

Siiski tõdes komisjon peatselt, et ühiste näitajate puudumise tõttu on raske ühtlaselt hinnata erinevate programmide tulemusi. Seetõttu alustas ta konsulteerimist asjaomaste liikmesriikidega, et määrata kindlaks hulga näitajaid meetmete mõjususe kohta, mida saaks kasutada kõikide programmide hindamiseks alates 2011. aastast.

38. ja 39.

Programmide muudatused, mis olid esitatud 2009. aasta kohta, kiideti heaks pärast rakendamisaasta algust, sest heakskiitvate otsuste vastuvõtmiseks antud aeg oli ebapiisav, arvestades, et muudatusetepanekute esitamise tähtjaks oli määratud eelneva aasta 30. september.

Hispaania puhul kiideti muudatus heaks alles 2009. aasta mais, sest komisjon palus parandada eksporditavate tomatite sektori ümberkorraldamiseks esitatud tegevuskava, millele Hispaania ametiasutused olid kavandanud väga suurt rahalist toetust. Pärast komisjoniga arutamist suutsid Hispaania ametiasutused koostada kohasema ja parema ülesehitusega ümberkorralduskava, mis hõlmas muu hulgas Kanaari saarte maaelu arengu programmi.

See on suurepärase näide komisjoni aktiivsest koostööst riiklike ametiasutustega, et muuta pakutud meetmed mõjusamaks.

Komisjon jagab kontrollikoja arvamust, mis käsitleb ebaselgust seoses abitaotlustega, mis hõlmasid meetmeid, mille muudatused kiideti heaks alles mõni kuu pärast rakendamisaasta algust.

Siiski ei tekitanud see asjaolu tegelikke raskusi järgmistel põhjustel:

- abitaotluste esitamise tähtjad olid muudatuste heakskiitmise tähtaegadest hilisemad;
- ettevõtjate organisatsioonid teadsid heakskiidetavate muudatuste ulatust;
- komisjon palus, et asjaomased liikmesriigid ei kohaldaks tagasiulatuvalt ühtegi muudatust, mis on abisaajatele eelneva olukorraga võrreldes ebasoodsam.

KOMISJONI VASTUSED

40.

Määrates muudatustaotluste tähtjaks 1. augusti, soovis komisjon seada prioriteediks õiguskindluse ja tagada programmide muudatuste heakskiitmise enne nende rakendamise alguskuupäeva. See uus tähtaeg võimaldab komisjonil ka kaasa aidata sihipärasemate ja mõjusamate meetmete kindlaksmääramise tagamisele (vt vastust eelmisele punktile).

Komisjon on siiski teadlik raskustest, mida tekitab iga-aastaste muudatuste esitamise kuupäeva ettepoole toomine riiklikele ametiasutustele.

Seetõttu kavatseb ta teha ettepaneku määruse (EÜ) nr 793/2006 artikli 49 muutmiseks, et kehtestada kõikide heakskiitvat otsust mittevajavate muudatuste esitamise tähtjaks taas 30. septembri, aasta $n-1$.

Vaid kõige tähtsamad muudatused (nagu näiteks uute meetmete kehtestamine programmides), mida peab endiselt komisjoni otsusega heaks kiitma, tuleb esitada komisjonile 1. augustiks aastal $n-1$.

41.

Kehtivate õigusnormide raames ja reformi käigus tehtud poliitilist valikut järgides ei tohi komisjon nõuda ühegi sisulise muudatuse tegemist liikmesriikide esitatud meetmetesse.

Sellegipoolest peavad komisjoni talitused ja riiklikud ametiasutused korrapärast ja mitteametlikku kontakti eesmärgiga arutada programmide ja liikmesriikide esitatud või esitada tulevate meetmete sisu ja nende parandamise võimalust.

43.

Hindamise käigus analüüsiti, millisel määral aitasid kohaliku põllumajandustoodangu toetamiseks kehtestatud mehhanismid kaasa kohalike toodete konkurentsivõime parandamisele. Analüüs näitas, et äärepoolseimates piirkondades oli konkurentsivõime paranenud või oluliselt paranenud 24-st uuritud sektorist 16-s. Egeuse mere väikesaartel oli meetmetel kolmes analüüsitud sektoris suur roll põllumajandustootjate sissetuleku parandamise ja põllumajandustegevuse säilitamise jaoks.

44.–47.

Komisjon nõustub põhimõtteliselt kontrollikojaga, rõhutades siiski, et nõuetele vastavuse raames kehtestatud võimaluste kasutamine või kasutamatajätmine on Kreeka pädevuses.

Lisaks kinnitas POSEI ja Egeuse mere väikesaartele suunatud meetmete hiljutine hindamine kõnealuse toetuse olulisust eelkõige Egeuse mere väiksemate saarte paljude väikeste põllumajandustootjate jaoks:

„(toetus) soodustab vaieldamatult väikeste traditsiooniliste ettevõtete tegevuse jätkamist, mis hõlmavad enamikku Egeuse mere väikesaarte oliivisaludest, suurendades nende kasumlikkust ja seega nende sissetulekut”²

² Aruanne „Évaluation des mesures mises en œuvre en faveur des régions ultrapériphériques (POSEI) et des petites îles de la mer Égée dans le cadre de la politique agricole commune” (ühise põllumajanduspoliitika raames äärepoolseimate piirkondade (POSEI) ja väiksemate Egeuse mere saarte toetamiseks rakendatud meetmete hindamine) konsultatsioonifirma Oréade-Brèche, november 2009, lõplik aruanne (2. köide), lk 326, punkt 3.1.8.1.4.5.

KOMISJONI VASTUSED

48. ja 49.

Allmeetme „Assooride loomsete toodete uuendamise ja kvaliteedi toetus” eesmärk on mitmekesistada Assooride piimatootmise toetamist.

Siiski puuduvad programmis tööpoolest objektiivsed kriteeriumid selle allmeetme kohta.

Portugali ametiasutused selgitasid, et nende kriteeriumide kohta on kohaliku tasandi õigusaktides kehtestatud erisätted (piirkondliku omavalitsuse 28. oktoobri 1993. aasta määrus veiste piima erinevuste kohta (Portaria nr 50/93)).

Komisjon jagab siiski kontrollikoja arvamust, et need kriteeriumid peavad saama heakskiidu POSEI programmi raames, ning Portugali ametiasutused on lubanud teha vajalikud muudatused.

51.–54.

Nagu kõikide põllumajanduse otsetoetuste puhul, on ka POSEI (sealhulgas banaanitootjatele määratavate) otsetoetuste põhieesmärk toetada põllumajandustootjate sissetulekut.

Sellest tulenevalt ei oma peamiselt äärepoolseimates piirkondades põllumajanduse säilitamisele ja arendamisele suunatud POSEI kontekstis keskkonnameesmärk esmast tähtsust.

Seega on POSEI raamesse kuuluvate banaanitootmise toetuste põhieesmärk säilitada seda traditsioonilist kasvatust, millel on asjaomastes äärepoolseimates piirkondades oluline sotsiaalmajanduslik roll ning mis oleks muidu kadumisohus.

See ei tähenda, et keskkonnakaitse ei ole olulist osa. Seda eesmärki järgitakse aga üldiselt ja eeskätt seoses nõuetele vastavuse tingimusega, mida peab kohaldama kõikide otsetoetuste suhtes, ja maaelu arenguprogrammide abil (põllumajanduslikud keskkonnameetmed).

Lisaks sellele toetab kaudselt keskkonnameesmärki POSEI banaanitootmistootuste raames nende tootjate jätkuv rahastamine, kes lubasid vabatahtlikult järgida keskkonnasõbralikku kvaliteedipoliitikat.

Tänu iga-aastaste toetustega tagatud rahalisele kindlustatusele saavad nad tegutseda parandamisele suunatud investeeringute kaudu ning võtta kasutusele sellised keskkonnaprogrammid nagu Prantsuse Antillide tootjaorganisatsioonide loodud „jätkusuutlik banaanitootmisplaan”.

2007. aasta augustis enamiku Guadeloupe'i ja Martinique'i banaanitoodangust hävitanud tsükloni Dean järel võetud meetmed aitasid samuti kaasa keskkonnakaitse eesmärgile, sest tänu 100% toetuse saamiseks ette nähtud tootmiskünnise alandamisele võimaldati maa-alade tootmisest kõrvalejätmist, et vähendada pinnase reostust.

KOMISJONI VASTUSED

55.

Arvestades POSEI kava loogikat, mille kohaselt ei ole ette nähtud otsest seost keskkonnanäesmärgiga (mida järgitakse niisamuti nagu kõikide ühise põllumajanduspoliitika otsetoetuste puhul nõuetele vastavuse tingimuse ja maaelu arendamise kaudu), ei ole erinäitajate kindlaksmääramine vajalik ega asjakohane.

Prantsusmaa ja Hispaania ametiasutused lisasid oma POSEI programmi eesmärgi võtta kasutusele keskkonnasäästlikud tootmissüsteemid, et põhjendada abi andmist alla 100% tootmiskünnise alusel. Seetõttu analüüsisid hindamiskonsultandid valitud toetamisvahendite mõjusust selle eesmärgi suhtes. Nad jõudsid järeldusele, et kohane oleks lisada rohkem näitajaid, et tootmisharu arengut saaks selles osas süstemaatilisemalt jälgida.

63.

Réunioni suhkrutööstusele antava kohandustoetusega seoses kasutuselevõetava süsteemi valivad riiklikud ametiasutused. Seega leidis Prantsusmaa, et kõige sobivam süsteem on kindla eelarvega kindlasummalised maksed.

Võimalus maksta riiklikke toetusi, järgides samas õigusnormidega kehtestatud raamistikku, on POSEI kava osa, mida liikmesriikidel on õigus kasutada.

67.

Võttes arvesse asjaomaste liikmesriikide andmeid ja nii kontrollikoja kui ka hindamiskonsultantide märkuseid, kavatseb komisjon teha ettepaneku tõsta tarnimise erikorra ülemmäära Prantsusmaa ja Portugali jaoks, muutmata üldist ülemmäära.

Kreeka puhul on arutelu tarnimise erikorra ülemmäära võimaliku suurendamise üle pooleli.

68.

Komisjoni audititalitused kontrollivad abikõlblikkuskriteeriumide täitmist; selle kontrolli tulemused edastatakse süstemaatiliselt kontrollikojale. Praegu on reformi järel loodud kavade suhtes toimuv kontrollimis- ja heakskiitmismenetlus kahepoolse suhtlemise etapis ning komisjoni seisukoht ei ole seega veel lõplik.

69. ja 70.

Ühine haldus- ja kontrollisüsteem on tööpoolest üks erimeetmete kontrollimise valdkonna aluseid, kuid see ei ole ainus. Teatud meetmete puhul, mille toetus on seotud kauba tarnimisega töötlemise või turustamise eesmärgil, on ette nähtud muud kontrollid.

Näiteks kontrollitakse tootjate ja tootjaorganisatsioonide vahelisi tehinguid (banaanid, kohalikud tooted), transporti ja/või kaalumist (suhkruroog, banaanid), korraldatakse veterinaarkontrolle (loomad) ning laborikontrolle ja -analüüse (veinid).

KOMISJONI VASTUSED

71.

Liikmesriikide valitud kontrollimehhanisme kontrollib komisjon kohapealsete auditite käigus. Leitud puudusi või rikumisi, mis ohustavad liidu toetusi, käsitletakse aruannete kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

72.

Komisjoni audititalitus on Kreekas seda juba teinud. Juba lõpule viidud uurimiste puhul võttis komisjon seda arvesse ja tegi finantskorrektsioonid; käimasolevate uurimiste osas ei ole veel lõplikku seisukohta, kuid see asjaolu on üks Kreeka ametiasutustele esitatud etteheidetest.

73.

Pindalade kontrollimiseks kasutatavates süsteemides varem esinenud puuduseid käsitleti või on need käsitusel aruannete kontrollimis- ja heakskiitmismenetluse raames. Olukord Hispaanias ja Portugalis on siiski muutunud tänu geoinfosüsteemi rakendamisele ning asjaolule, et kohalikud inspektorid on omandanud GPS-süsteemi abil mõõtmise oskused.

74.

Kõikides liikmesriikides on kehtestatud süsteemid, et kontrollida tarnimise erikorraga kaasneva kasu jõudmist lõppkasutajani.

Siiski tuleb arvestada lõppkasutajani jõudmise mõõtmise keerulisust, iseäranis toorainete puhul, mida kasutatakse teiste toodete tootmisahelas või mida töödeldakse enne lõpptarbija müümist.

Olles neist raskustest teadlik ja võttes arvesse, et ei ole olemas ühtainsat täiesti usaldusväärset meetodit, eelistas komisjon jätta liikmesriikide ülesandeks töötada välja nende endi süsteem lõppkasutajani jõudmise kontrollimiseks. Vastavalt komisjonile edastatud teabele on kõik POSEI liikmesriigid koostamas hinnajälgimissüsteeme, eesmärgiga kontrollida tarnimise erikorrast tuleneva kasu tegelikku jõudmist lõpptarbijani.

Nende pingutuste tulemusena peaks kättesaadav teave paranema. Komisjon aitab riiklikke ametiasutusi nii palju kui võimalik.

Lisaks ei jõutud kohapealsete auditite käigus korraldatud raamatupidamis- ja dokumentide kontrolli tulemusena järeldusteni, mis oleks liidu toetused kahtluse alla seadnud.

76.

Komisjon on täielikult teadlik vastutusest, mis temal vastavalt finantsmäärusele lasub.

Seetõttu tegi komisjon koostööd riiklike ametiasutustega alates 2009. aasta sügisest (töörühm ja liikmesriikidele esitatud küsimustik), et määrata kindlaks ühised näitajad, mida kasutada kõikide asjaomaste programmide hindamiseks. Need ühised näitajad saadeti 7. septembri 2010. aasta kirjaga ametlikult POSEI liikmesriikidele ning komisjoni talitused tagavad, et need võetakse alates 2011. aastast kasutusele kõikides programmides.

KOMISJONI VASTUSED

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

79.

Komisjon ei nõustu täielikult kontrollikoja märkusega ja kordab, et kava tulemuslikkust saab tõhusalt mõõta üksnes mitmeaastase ajavahemiku jooksul.

See ei tähenda aga, et komisjon vabastab end ülesandest kontrollida abikavade mõjusust.

Komisjoni arvates on iga-aastaste muudatuste protsess koos liikmesriikide igal aastal esitatavate rakendusaruannetega hea võimalus arutada uuesti meetmeid ja nende mõju.

Komisjon esitab liikmesriikidele ühised näitajad, mis tuleb igal aastal saata, et saada ühtlustatud teavet POSEI programmide üldise tulemuslikkuse kohta.

80.

Komisjon on veendunud, et 2006. aasta reformiga kehtestatud lähenemisviis, millega antakse programmide määratlemise vastutus üle liikmesriikidele, on praegusel juhul parim, olles kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.

Seetõttu ei pea komisjon kohaseks võtta endale selles valdkonnas programmide juhtimise rolli.

Lähenemisviisi uudsuse tõttu esines selle strateegia kasutuselevõtmise esimestel aastatel rikkumisi. Komisjon leiab siiski, et saadud kogemus võimaldab riiklikke programme parandada.

Komisjonil on kavas saata liikmesriikidele kasulikud soovitused 2010. aasta septembris vastuvõetavas aruandes POSEI reformi mõju kohta.

1. soovitus

Komisjon jätkab liikmesriikide aitamist, edendades head tava.

Sellega seoses esitas komisjon ühiste näitajate ühtlustatud raamistiku programmide tulemuslikkuse mõjusamaks jälgimiseks.

Need ühised näitajad sisaldavad iseäranis teavet majanduslike muutuste (pindalade, karjakasvatuse ja toodanguga seotud muutused) ja sotsiaalsete muutuste (tööhõive) kohta.

Seevastu toodangu lisandväärtuse osas leiab komisjon, et sedalaadi näitaja võib põhjustada andmete mõttetut hajumist, arvestades erinevates piirkondades kasutusel olevate meetmete mitmekesisust.

KOMISJONI VASTUSED

81.

Kehtestades muutmistaotluste esitamise tähtajaks 1. augusti, oli prioriteediks õiguskindlus ning sellega sooviti tagada programmide muudatuste heakskiitmine enne nende rakendamise alguskuupäeva. See tähtaeg võimaldab komisjonil ka aidata tagada sihipärasemate ja mõjusamate meetmete kindlaksmääramist.

Komisjon on siiski teadlik raskustest, mida iga-aastaste muudatuste esitamise tähtaja ettepoole toomine riiklikele ametiasutustele tekitab.

Seetõttu kavatses komisjon teha ettepaneku komisjoni määruse (EÜ) nr 793/2006 artikli 49 muutmiseks, et teha programmide iga-aastane muutmise mõjusamaks ja paindlikumaks.

Vt ka komisjoni vastused punktidele 38–41.

2. soovitus

Komisjon kavatses teha ettepaneku määruse (EÜ) nr 793/2006 muutmiseks, eesmärgiga võimaldada heaks kiita enamik liikmesriikide igal aastal esitatud muudatusi, ilma et komisjon peaks tegema vastava otsuse. Sellistel juhtudel võib iga-aastaste muudatuste esitamise kuupäeva lükata kahe kuu võrra edasi – muudetud programmi jõustumisele eelneva aasta 30. septembrini.

82. a)

Kehtivate õigusnormide alusel kuulub valik säilitada nõuetele vastavuse raames oliivisalud liikmesriigi vastutusvaldkonda.

82. b)

Portugali ametiasutustelt saadud teabe kohaselt lisatakse Portugali POSEI programmi allmeetme „Assooride loomsete toodete uuendamise ja kvaliteedi toetus” rakendamise kriteeriumid, mille suhtes kehtib piirkondlik määrus.

82. c)

Keskkonnakaitse ei ole POSEI kava konkreetne eesmärk. Siiski järgitakse seda seoses nõuetele vastavuse tingimusega, mida kohaldatakse banaanitootmise toetuste suhtes, kõikide ühise põllumajanduspoliitika otsetoetuste suhtes ning maaelu arenguprogrammide raames (põllumajanduslikud keskkonnameetmed).

82. d)

Suhkrutööstusele antav kindlasummaline toetus, mida täiendavad riiklikud toetused, on täpselt see süsteem, mis on ette nähtud POSEI määrusega.

82. e)

Komisjon kavatses seoses POSEI määruse uuesti sõnastamisega, mille vastuvõtmismenetlus on käimas, teha ettepaneku suurendada tarnimise erikorra ülemmäära Prantsusmaa ja Portugali jaoks.

Kreeka puhul on tarnimise erikorra ülemmäära võimaliku suurendamise arutamine pooleli.

3. soovitus

Aruandes POSEI reformi mõju kohta selgitatakse välja kõige tulemuslikumad meetmed ja need meetmed, mida tuleb parandada, ning esitatakse soovitusi liikmesriikidele.

KOMISJONI VASTUSED

83.

Liikmesriikide kontrollisüsteemide kohandamine erimeetmetega kuulub komisjoni kohapealse auditeerimise käigus arvesse võetavate aspektide hulka ning komisjon nõuab vajaduse korral asjaomastelt riiklikelt ametiasutustelt parandusmeetmete võtmist.

Vt ka komisjoni vastuseid punktidele 68–74.

4. soovitus

Liikmesriikide kasutuselevõetud kontrollisüsteemide toimimist kontrollivad kohapeal komisjoni audititalitused. Kui need talitused leiavad, et võimalikud puudused või lüngad võivad seada ohtu toetuste maksmise, teeb komisjon aruannete kontrollimis- ja heakskiitmismenetluse käigus selle kohta järeldused ja pakub välja sobivad parandused.

Kas liikmesriikide poolt koostatud ja komisjoni heakskiidu saanud toetusprogrammide järelevalvet tehakse mõjusalt viisil?

Komisjon pakkus liikmesriikidele hulga ühiseid näitajaid, mida kasutada kõikide programmide hindamiseks.

Need näitajad määrati kindlaks koostöös riiklike ametiasutustega (töörühm ja liikmesriikidele esitatud küsimustikud).

Tegemist on näitajatega, mille abil selgitatakse, kui suur osa oluliste toodete vajadusest rahuldatakse tarnimise erikorra ja kohaliku tootmise raames, võrreldakse hindu asjaomastes piirkondades ja nende liikmesriikides ning jälgitakse pindalade, tööhõive, karjakasvatuse, kohalike ja töödeldud toodete ning nende (lisand)väärtuse muutusi.

Komisjon tagab, et need näitajad oleksid alates 2011. aastast võetud kasutusele kõikides programmides.

Nende näitajate rakendamisega pannakse hea alus POSEI ja väiksemate Egeuse mere saarte kavade erieesmärkide saavutamistaseme hindamisele ühise põllumajanduspoliitika üldisemate eesmärkide raames.

5. soovitus

Äärmiselt mitmesuguseid meetmeid sisaldavate POSEI ja väiksemate Egeuse mere saarte programmide tulemuslikkuse jaoks ei sobi iga-aastane põhjalik hindamine.

Siiski võimaldavad näitajad, mis komisjon liikmesriikidele esitas, programmide tulemuslikkuse mõjusamat iga-aastast jälgimist.

Euroopa Kontrollikoda

Eriaruanne nr 10/2010

ELi äärepoolseimatele piirkondadele ja väiksematele Egeuse mere saartele suunatud põllumajandusvaldkonna erimeetmed

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2010 — 59 lk — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9207-948-2

doi:10.2865/68504

Kust saab ELi väljaandeid?

Tasuta väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Liidu esindustest või delegatsioonidest. Nende kontaktandmed saab veebisaidilt <http://ec.europa.eu> või saates faksi numbrile +352 2929-42758.

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Tasulised tellimused (nt Euroopa Liidu Teataja aastatellimused ja Euroopa Liidu Kohtu kohtulahendite kogumikud):

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu (http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm).

EUROOPA LIIDU ÄÄREPOOLSEIMATELE PIIRKONDADELE JA VÄIKSEMATELE EGEUSE MERE SAARTELE SUUNATUD PÖLLUMAJANDUSE ERIMEETMED LOODI SELLEKS, ET VÕTTA ARVESSE NENDE PIIRKONDADE STRUKTUURILIST ÜHISKONDLIKKU JA MAJANDUSLIKKU OLUKORDA. NIMETATUD PIIRKONDADE ARENGUT PIDURDAVAD OLULISELT MITMED TEGURID, ERITI KÕRVALINE ASUKOHT, SAARELINE ASEND, VÄIKE PINDALA, RASKED LOODUSLIKUD OLUD NING MAJANDUSLIK SÕLTUVUS MÖNEST TOOTEST.

KÄESOLEVAS ARUANDES KESKENDUTAKSE MEETMETEGA SEOTUD PROGRAMMITÖÖLE, RAKENDAMISELE JA JÄRELEVALVELE. ARUANNE SISALDAB SOOVITUSI, MILLE EESMÄRK ON AIDATA KOMISJONIL JA LIIKMESRIIKIDEL PARANDADA ERIMEETMETE HALDAMIST.

EUROOPA KONTROLLIKODA

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-9207-948-2

9 789292 079482